

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

פענוח הערות ומראי-מקומות.

אחרי שיחה א.

שמיני י, ט. נידבר יהנה אל-אחרון לאמר: גין וְשָׁכַר אֶל-תְּשֻׁבָּה אֶתָּה | וּבִגְיָה אֶתָּה בְּבִאָתְכֶם אֶל-אֶהָל מוֹעֵד וְלֹא תִמָּתוּ תַּחַת עוֹלָם לְדוֹתֵיכֶם: וְלִהְיוֹת לְכֹל הַקְּדוֹשׁ וּבִין הַקְּדוֹשׁ וּבִין הַקְּדוֹשׁ: וְלִהְיוֹת אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל-הַחֲקִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּיַד-מֹשֶׁה:

אחרי טז, ב. ניאמר יהנה אל-משה דבר אל-אחרון אחיד ואל-יבא בכל-עת אל-הקדוש מבית לפרכת אל-פני הפרכת אשר על-הארץ ולא ימות גי בענין ארצה על-הפרכת:

ששם תורה אינו נופל אלא על מצות התורה שהרי לשון תורה הוא לשון הוראה להורות לנו מעשה אשר נעשה ולפיכך תורת משה נקרא תורה מפני שבה כתובים המצות וכן פי' הרד"ק שלשון תורה הוא לשון הוראה א"כ אין לכתוב בה רק המצות.

זהר חלק ג נג עמוד ב. תורה, אַמַּאי אַקְרִי תוֹרָה. בְּגִין דְּאוּרִי וְגַלִּי בְּמָה דְּהִנֵּה סְתִים דְּלֹא אֶתְיַדַּע.

(3) שמיני י, ט. גין וְשָׁכַר אֶל-תְּשֻׁבָּה אֶתָּה | וּבִגְיָה אֶתָּה בְּבִאָתְכֶם אֶל-אֶהָל מוֹעֵד וְלֹא תִמָּתוּ תַּחַת עוֹלָם לְדוֹתֵיכֶם:

(4) שם פסוק ב ד"ה ותצא אש. ר' אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן, רבי ישמעאל אומר שתוני גין נכנסו למקדש, תדע, שאחר מיתתן הנהיר הנזירים שלא יכנסו שתוני גין למקדש, משל למלך שהיה לו בן בית וכו', כדאיתא בנזיקא רבה:

לקוטי שיחות חלק יב עמוד 50. מכיון שפירושו של

(1) פרשתינו טז, א. נידבר יהנה אל-משה אַחְרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהָרֹן בְּקִרְבָּתְכֶם לְפָנֵי-יְהוָה וַיָּמָתוּ:

(2) תהלים יט, ח. תֹּרֶה יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדוֹת יְהוָה לְאַמְנָה מִחַיִּימַת פִּתִּי:

רד"ק שם. כי כמו שהגר בארץ נכרי ואין לו עוזרים וסומכים כן הנפש בגוף, כי עוזרי הגוף רבים רודפים אחרי התאוה והיא כיחידה ושבויה ביניהם והנה התורה מורה האדם הדרך הישרה ומסירה אותו מתאוות העול' וממכשולות רבים והנה היא משיבת את הנפש משביה וממאסרה אל תולדתה ואל מקום כבודה והתורה היא תכונת המצוה האיך תעשה.

ספר השרשים ערך ירה. והתורה היא תכונת המצוה האיך תעשה.

גו"א ר"פ בראשית. אע"ג דאין ספור אחד בתורה שלא לצורך אפי' אחות לוטן תמנע כדאיתא בפרק חלק אחר

רש"י הוא על התיבות ותצא אש", מובן שבהן הקושי שהכריחו לפרש שלא מתו בני אהרן אלא ע"י כו': אופן מיתתם של בני אהרן בכלל מובן, שה"ז מדה כנגד מדה העונש דותצא אש וגו' כנגד החטא דהקרבן אש זרה. אבל קשה: איך יתכן לומר בפשט "מ שבל" ותצא אש כאן יתאר הכתוב עונש הכי חמור, בעוד שב' פסוקים לפני"ז תיאר הכתוב באותה הלשון ממש - ותצא אש - שכר הכי גדול, השראת השכינה שניכרת ע"י שיצאה האש מלפני ה'. וזהו שהכריחו לרש"י לפרש שגם ותצא אש" האמור במיתת בני אהרן הוא ענין של (מעין) השראת השכינה, גילוי של קדושה: כשם שע"י עבודת אהרן בא גילוי דותצא אש גו' על המזבח", כמו"כ ע"י עבודת הקטרת של בני אהרן בא גילוי דותצא אש" - אלא משום שהי' חסרון (לפי ערכם ומעלתם) באופן הנהגתם בע" בודה זו, לכן: ותאכל אותם וימותו גו', אבל העבודה כשלעצמה. היתה עבודה קדושה. וזהו שכתב רש"י: לא מתו בני אהרן (ע"י העבודה) אלא ע"י שהו' רו הלכה (זו דהקרבן האש) בפני משה רבן. ואין זה סותר למש"נ אש זרה אשר לא ציוה אותם, כי אדרבה מלשון זו משמע שהקרבן היתה אש זרה (רק מפני שלא ציוה אותם (את בני אהרן) - כ"א הם ציוו זה לעצמם אבל עצם הענין לא ה' היפך הציווי. ומ"מ נק' אש זרה" על דרך מש"נ קטורת זרה - זרות לו. אך קשה קצת לומר שבשביל זה יגיע עונש חמור כ"כ - ומרמז רש"י התירוץ באמרו שבעל הפירוש הוא ר' אליעזר: שבחים נעלים ונפלאים נאמרו על ר' אליעזר המתארים את גודל כחו וחכמתו בתורה ובכ"ז אמר ר"א: האומר דבר שלא שמע מפי רבו גורם לשכינה שתסתלק מישאל. שמזה מובן במכש"כ וק"ו חומר הענין כאשר לא לבד שאומר דבר שלא שמע מפי רבו" אלא) שאומרו בפני רבו. ועפ"ז מובן למה נענשו בני אהרן בעונש חמור כ"כ. אמנם עדיין אין פירוש זה מיר' שב לגמרי, כי קשה לאידך גיסא: מכיון שבהקרבן הקטרת הורו הלכה בפני רבן, וגרמו לשכינה שתסתלק כנ"ל, איך יתכן שע"ז תצא אש" (מעין) השראת השכינה כנ"ל? ומשום קושי זה מביא רש"י פירוש שני: שתויי יין נכנסו למקדש, שלפ"ז מיירי באזהרה שלא נצטוו על ידי עדיין, וא"כ הרי הקרבן הקטרת הי' תה בשלימות, בלי עבירה על ציווי ה' ומובן מה שע"י הקרבה זו ותצא אש" - (מעין) השראת השכינה כנ"ל. וזהו שרש"י ממשיך בפירושו

ואומר: תדע שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש: כוונתו בזה [לא רק לדייק דמזה שבאמצע הסיפור של העבודה דיום השמיני, מיד אחר מיתת בני אהרן הפסיק הכתוב באזהרת יין ושכר גו' - משמע שסיבת עונשם יש בה מענין האזהרה אלא גם] לבאר את היתרון שבפ"י זה (על הפי' הראשון), וכנ"ל, שלדעת ר"י לא עברו בני אהרן על ציווי ה' בהקרבן, כי לא נצטוו עדיין ע"ז, ורק אחר מיתתן הזהיר הנותרים כו'. ולא יוקשה מש"נ בהקדמה להעונש אשר לא ציוה אותם", כי אותם מדגיש - משא"כ אחרים. וכיון שפשוט שנדב ואביהו בניו הגדולים של אהרן נתחנכו ונמשחו ביחד עמו בודאי הם היותר קרובים במעלה אליו וכמש"ן: עלה אל ה' אתה (משה) ואהרן נדב ואביהו ושבעים מזקני ישראל - עכצ"ל שבאותה שעה הי' גרעון במעלתם - שהיו שתויי יין. אמנם לפי פ"י זה, הרי קשה: מדוע נענשו (ובפרט בעונש חמור כ"כ) הרי לא נצטוו ע"ז? ומתרץ רש"י: משל למלך שהי' לו בן בית וכו' כדאי בויק"ר". וז"ל המדרש שם: משל למלך שהי' לו בן בית נאמן מצאו עומד על פתח חנויות, והתיז את ראשו בשתיקה ומינה בן בית אחר תחתיו, ואין אנו יודעים מפני מה הרג את הראשון, אלא ממה שמצוה את השני ואמר לא תכנס בפתח חנויות אנו יודעים שמתוך כך הרג הראשון. מדברי המדרש מובן דעם היות שי הראשון לא נצטוו ע"ז, מ"מ להיותו בן בית" של מלך ה' צריך להבין מעצמו, גם בלי אזהרה מפורשת, שי דבר זה הוא היפך רצונו של המלך. ולזה מרמז רש"י כאן בהעתיקו התחלת דברי המדרש - משל למלך שהי' לו בן בית, כי בזה מתורצת הקושיא למה נענשו בני אהרן על דבר שלא נצטוו עליו, כנ"ל - כי הם היו בני ביתו של הקב"ה (וכמ"ש בקרובי אקדש) ומעצמם יודעים הנהגות ביתו גם כשלא נצטוו ע"ז בפירוש. אמנם בכ"ז אין מיושב עדיין לגמרי לומר שבני אהרן יענשו במיתה חמור רה על דבר שלא נצטוו עליו ולכן מוסיף רש"י שר' ישמעאל הוא שפ"י כן. דהנה אמרו חז"ל על ר' ישמעאל: כהנא (כי ר"י ה' כהן (גדול) מסייע כהני" (פרש"י: תמיד הוא עוזרן ומקיל להם), ולשיטתו אזיל בנדו"ד: ניהא לי' לר"י לסייע כהני ולהקיל בחטא בני אהרן הכהנים גם אם זה דחוק קצת בפ"י הכתובים מלפרש את הכתובים באופן (המתיישב יותר, אבל) המגדיל את חטאם, היינו לומר שעברו על ציווי הקב"ה והורו הלכה בפני רבן.

(5 גיטין ס עמוד א. אי נמי, לכדרי לוי – דאמר רבי לוי: שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן, אלו הן: פרשת פקדים, ופרשת לויים, ופרשת טמאים, ופרשת שילוח טמאים, ופרשת "אחרי מות", ופרשת שתויי יין, ופרשת גרות, ופרשת פרה אדומה.

נשא ה, ב. צו את-בני ישראל וישלחו מן-המחנה כל-צרוע וכל-גב וכל טמא לגפשו:

רש"י ד"ה צו את בני ישראל וגו'. פרשה זו נאמרה ביום שהוקם המשכן, ושמנה פרשיות נאמרו בו ביום, כדאיתא במסכת גטין בפרק הנזקין (גיטין דף ס):

(7 רש"י ד"ה וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. מה ת"ל? הנה רבי אלעזר בן עזריה מושלו משל לחולה שנקנס אצלו רופא, אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב; בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות בדרך שמת פלוני, זה זרזו יותר מן הראשון, לכן נאמר אחרי מות שני בני אהרן:

תורת כהנים כאן. "ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת" – ואין אנו יודעים מה נאמר לו בדיבור הראשון! היה ר' אלעזר בן עזריה משלו משל למה הדבר דומה, לחולה שנקנס אצל רופא. אומר לו "על תשתה צונן ואל תשכב בטחב". בא אחר ואומר לו "אל תשתה צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות". בא אחר ואומר לו "אל תשתה צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות בדרך שמת פלוני", וזה זרזו יותר מכולם. לכך נאמר "ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת".

ראב"ע. אחרי מות. אחרי שהזהיר את ישראל שלא ימותו אמר השם למשה שיזהיר גם לאהרן שלא ימות כאשר מתו בניו וזאת הפרשה לאות כי בני אהרן הכניסו הקטורת לפנים מהפרכת:

רמב"ן. טעם אחרי מות שני בני אהרן פי מיד פאשר מתו בניו הזהיר את אהרן מן הדין ומן השקר שלא ימות (לעיל י ח ט), ואמר עוד למשה שיזהיר אותו שלא ימות בקרבנותו לפני ה'.

לקוטי שיחות חלק ז עמוד 117. דער ביאור בכל הנ"ל, וועט ווערן פארשטאנדיק בהקדים א קשיא אין כללות הענין: ביי כמה וכמה ציוויים אין תורה, שטייט בלויז

דער ציווי אליין און עס ווערט דערביי כלל ניט דערמאנט קיין שום עונש פאר ניט מקיים זיין דעם ציווי. אפילו די ציוויים ביי וועלכע עס שטייט יע דער עונש ווערט אבער דערביי ניט דערמאנט כדרך שמת פלוני. אפילו ביי ציווי יין ושכר אל תשת וואס איז אויך געזאגט געווארן אחרי מות שני בני אהרן און וואס זייער מיתה איז געקומען איבער דעם וואס שתיי יין נכנסו למקדש שטייט נאך ולא תמותו, עס שטייט אבער ניט כדרך שמתו נדב ואביהוא. ווערט דאך די קשיא: פארוואס ביי דעם ציווי ואל יבא בכל עת אל הקדש פאדערט זיך א זירוז מיוחד - מען זאל זאגן לאהרן שלא ימות כדרך שמתו בניו, מער ווי ביי אלע אנדערע ציוויים? ובפרט ווי יין ושכר אל תשת" וואס קומט פריער? איז אט די קשיא פארענטפערט רש"י מיט משל לחולה כו': פון דעם משל איז מובן, אז ווען מען וואלט געזאגט אהרן'ען דעם ציווי ואל יבא בכל עת גו' - ניט צולייגענדיק דערביי שלא ימות כדרך שמתו בניו, וואלט געווען אן ארט אז ער זאל דעם ציווי ניט אויספאלגן בדוגמת א חולה, וואס דער ציווי פון ערשטן רופא אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב אליין איז פאר אים ניט גענוג, און ער מוז אנקומען צו דער הוספה שלא ימות כדרך שמת פלוני" (כדלהלן סעיף ה'). און דערפאר ברענגט רש"י א משל פון צוויי רופאים - ווייל דורך דעם משל פון דעם ערשטן רופא, מיינט רש"י ארויסצוברענגען אז דער ציווי פון דעם ערשטן רופא - איז טאקע פאר דעם חולה ניט מספיק. א חולה ר"ל, האט א סך חמימות, פיל מער ווי געוויינלעך (א הויכע טעמפערטור). און די היץ איז ביי אים אזוי גרויס, ביז אז ער שפייזט זיך פון דער היץ. וואס דערפאר, איז א חולה וואס קען ניט עסן ביז כל אוכל תתעב נפשם זי, קען ער לעבן דערפון וואס זנתי' אישתא - די היץ שפייזט אים. אט-די שטארקע חמימות ברענגט אים דערצו אז ער זאל האבן א גרויסע תשוקה צו לעשן די היץ דורך עסן קאלטע זאכן אדער דורך געפינען זיך אין א קאלטן ארט. און זיין תשוקה איז אזוי גרויס, אז אפילו ווען א רופא זאגט אים אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, איז רעכט אז ער זאל אים ניט פאלגן (כאטש אין אלע אנדערע ציוויים פאלגט ער יע דעם רופא - ער וויל דאך ווערן געזונט). ערשט ווען דער רופא שרעקט אים שלא תמות כדרך שמת פלוני, איז עס אים מזרז צו פאלגן דעם ציווי הרופא טראץ זיין גרויסן צמאון צו אכילת

צונג און שכיבה בטחב. און דאָס זעלבע איז בשׂיכות מיט אהרן: אהרן האָט געהאַט אַ תְּשׁוּקָה גדולה און צמאון צום אויבערשטן - חולת אהבה (ובפרט נאָכן זיין פתח אוהל מועד נאָכאַנאַנד יומם וליילה שבֿ- עת ימים), ובמילא, האָט אים געצויגן צו אַרײַנגיין אין קדשי קדשים. ומצד זיין גודל הצמאון צו אלקות, איז געווען רעכט אז אָן דער הוספה שלא ימות כדרך שמתו בניו, וואָלט ער ביי זיך ניט קענען פועל'ן צו אָפהאַלטן זיך פון גיין אין קדשי קדשים - טראָץ דעם ציווי ואל יבא גו'. און דערפאר האָט מען געמוזט מוסיף זיין אחרי מות שני בני אהרן.

(8 רש"י לגיטין שם ד"ה ופרשת אחרי מות - אע"פ שהיא של יום הכפורים בו ביום נאמרה כדכתיב אחרי מות ומפני שמתו בני אהרן בשביל ביאה שלא לצורך נאמרה אותה אזהרה לאהרן אל יבא בכל עת:

תורת כהנים ריש פרשתינו. וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן" מה תלמוד לומר? לפי שנאמר "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו" - בני אהרן" לא נטלו עצה מאהרן, "נדב ואביהוא" לא נטלו עצה ממשה, "איש מחתתו" איש איש מעצמו עשה, לא נטלו עצה זה מזה. מנין שכשם שעבירת שניהם שוה כך מיתת שניהם שוה? ת"ל "אחרי מות שני בני אהרן".

רמב"ן כאן פסוק ב. וְאָמַר ר"א (אבן עזרא על ויקרא ט"ז:א') שְׁזֹאת הַפֶּרֶשָׁה לְאוֹת כִּי בְנֵי אֶהֱרֹן הִכְנִיסוּ אֶשׁ הַקֹּטֶרֶת לִפְנֵים. וְאֵינוּ כֵּן עַל דַּעֲתִי, כִּי הַכְּתוּב שְׁמַזְכִּיר תְּמִיד הָעוֹן אוֹמֵר (במדבר ג ד) "בְּהִקְרִיבְכֶם אֶשׁ זָרָה", וְאֵם תִּהְיֶה רָאִיָּה שֶׁנִּכְנסוּ לִפְנֵים בְּעֶבֶר הָאֶזְהָרָה שֶׁהִזְהִיר לַמִּשָּׁה עַל אֲבִיהֶם שֶׁלֹּא יָמוּת, כֹּל שֶׁכֵּן שֶׁתִּהְיֶה רָאִיָּה שֶׁנִּכְנסוּ שְׁתוּיֵי יָיִן בְּעֶבֶר הָאֶזְהָרָה שֶׁנֶּאֱמָרָה לְאֶהֱרֹן עֲצֹמוֹ מִיָּד. וְעוֹד כִּי אֵיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעֲתָם לְבַא הַיּוֹם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר לֹא נִכְנס שָׁם אֲבִיהֶם, כִּי אֶהֱרֹן הִקְטִיר הַקֹּטֶרֶת עַל הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וְלָמָּה יִכְנִיסוּ הֵם הַקֹּטֶרֶת שֶׁלֹּקֶם לִפְנֵים מִשְׁלֹו. וְכָבֵד רְמֻזִּיתִי (רמב"ן על ויקרא י"ב:) עַל חֲטָאִם, וְלִשׁוֹן הַכְּתוּבִים יוֹרָה עָלָיו. אָבֵל מֵלֵת "בְּקִרְבָּתָם" כִּפִּי הַפֶּשֶׁט כְּמוֹ "אוֹ בְּקִרְבָּתָם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשִׁרְתָּ" (שמות מ לב; ל, כ) יֹאמַר כִּי בִּשְׁרָתָם לִפְנֵי ה' מָתוּ. אִם כֵּן יִזְהִיר אֶהֱרֹן שֶׁלֹּא יִשְׁרֵת אֶלָּא בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִצָּנֶה וּבַעֲתָ אֲשֶׁר יִצָּנֶה. וְיִתְּכֵן שֶׁיִּהְיֶה טַעֲמוֹ כְּטַעַם שֶׁאֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (מכילתא בשלח ויסעו) שֶׁהָיוּ מְלִיזִין אַחֲרֵי הַקֹּטֶרֶת, שֶׁעַל

יָדוּ מָתוּ נָדָב וַאֲבִיהוּא וכו', וְיֹאמַר הַכְּתוּב כִּי אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' בְּקֹטֶרֶת, אָמַר ה' לְאֶהֱרֹן כִּי הוּא יִקְרַב יוֹתֵר מֵהֶם אֶל ה' בְּקֹטֶרֶת יָמוֹת אִם יָבֹא אֶל הַקֹּדֶשׁ זֹולָתִי הַקֹּטֶרֶת, כִּי בּוֹ יִכְנס תַּחֲלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר "וְהָבִיא מִבֵּית לִפְרָכָת" (ויקרא ט"ז:ב) "וְכִסָּה עֲנַן הַקֹּטֶרֶת אֶת הַכְּפָרֶת אֲשֶׁר עַל הָעֲדוּת וְלֹא יָמוּת" (ויקרא ט"ז:ג). וְזֶה טַעַם "כִּי בְּעֲנַן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת", שֶׁלֹּא יִכְנס רַק בְּקֹטֶרֶת שֶׁיַּעֲלֶה עֲנָנוֹ שָׁם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר (ויקרא ט"ז:ב) "וְכִסָּה עֲנַן הַקֹּטֶרֶת אֶת הַכְּפָרֶת":

(14 רש"י גיטין שם ע"ב ד"ה ופרשת שתויי יין - לפי שמאותו היום ואילך נאסרו דהא בביאת אהל מועד תלה רחמנא:

תוס' ד"ה ופרשת אחרי מות - בבראשית רבה איכא פלוגתא גבי אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם (בראשית ט"ו:א') דאיכא למ"ד אחר סמוך ואחרי מופלג ואיכא למ"ד איפכא וקשה מאחרי מות דבו ביום היה ושמא נאמר אחר כל הפרשיות לכך חשיב מופלג:

מהר"י אבוהב על הרמב"ן ריש פרשתינו. להודיע שהיי סמוך למיתה ולא כל כך סמוך למיתה עד שתהי' פרשה זו קודמת לפרוות יין ושכר הנאמרת שם ולא יתכן שנקדים זו ונאחר פרשת יין ושכר בלא טעם כלל, אבל הכוונה ששניהם נאמרו מיד ולא מיד ממש אלא מיום מחרת.

(15 רמב"ן ריש פרשתינו. טעם אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן כִּי מִיָּד פֶּאֶשֶׁר מָתוּ בְּנֵיו הִזְהִיר אֶת אֶהֱרֹן מִן הַיָּיִן וּמִן הַשֵּׁכָר שֶׁלֹּא יָמוּת (לעיל י ח ט), וְאָמַר עוֹד לַמִּשָּׁה שֶׁיִּזְהִיר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת בְּקִרְבָּתוֹ לִפְנֵי ה'. וְהַקְּרוֹב שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי הַמִּצּוֹת הָאֵלֶּה בְּיוֹם הַמִּקְרָת לְמִיתָתָם, כִּי בּוֹ בְּיוֹם אוֹנֵן הָיָה וְאֵין רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת (שבת ל), וְאֶזְהָרֵת הַיָּיִן הַדְּבוּר לְאֶהֱרֹן הָיָה, וּבְאוֹתוֹ הַיּוֹם הִיָּתָה גַּם זֹאת הַמִּצְוָה לַמִּשָּׁה, אָבֵל הַקִּדִּים הַכְּתוּב הָאֶזְהָרוֹת שֶׁהִזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יָמָתוּ בְּטַמְאָתָם בְּטַמְאָם אֶת מִשְׁכַּנִּי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם (ויקרא ט"ו:ל"א) וְאַחֲרֵי כֵן כָּתוּב אֶזְהָרֵת הַיָּיִן. וְעַל דַּעֲתִי כֹל הַתּוֹרָה כְּסֹדֶר, שֶׁכָּל הַמִּקְוִימוֹת אֲשֶׁר בָּהֶם יֵאָחַר הַמִּקְדָּם יִפְרֹשׁ בּוֹ, כְּגוֹן "וַיִּזְכֹּר ה' אֶל מִשָּׁה בְּהַר סִינַי" (ויקרא כ"ה:א) בְּסֹפֶר הָהָה, וְכְגוֹן "וַיְהִי בְּיוֹם פְּלוֹת מִשָּׁה לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן" (במדבר ז א) בְּסֹפֶר הַשָּׁנִי, וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן. וְלִכְּדֹ אָמַר בְּכָאן "אַחֲרֵי מוֹת",

להודיע פי הנה זה אחרי מותם מיד. ועל דברי רבותינו (תו"כ פרשה א ג) שאמר, שלא תמות כדרך שמת פלוגי, זה נרצו יותר מן הראשון, יהיה טעם הפתוב שאמר השם למשה בלשון הנה אחרי שמתו שני בני אהרן בקרבנותם לפני ה', אמר אליו שלא יבא בכל עת אל הקדש ולא ימות:

(19) פרש"י תזריע יב, ב ד"ה אשה כי תזריע. א"ר שמלאי: כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה סיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפשה אחר תורת בהמה סיה ועוף (ויקרא רבה יד):

ויקרא רבה פי"ד א. אמר רבי שמלאי, כשם שיצירתו של אדם אחר בהמה סיה ועוף, כך תורתו אחר בהמה סיה ועוף, הנה הוא דכתיב (ויקרא יא, מו): זאת תורת הבהמה, ואחר כך אשה כי תזריע.

לקוטי שיחות חלק ז עמוד 74. פון דעם לשון מרז"ל הנ"ל כשם שיצירתו כו' כך תורתו כו' איז מוכח, אז דאס וואס תורתו (של אדם) נתי פרשה אחר תורת בהמה חי' ועוף" איז עס מצד דעם זעלבן טעם וואס יצירתו איז געווען לבסוף. וואס איז טאקע דער טעם וואס דער מענטש איז באשאפן געווארן לבסוף זאגט עס דער מדרש גופא דא: אז אויב דער מענטש וועט זיך פירן נישט ווי עס דארף צו זיין אומרים לו יתוש קדמך שלשול קדמך [אדער ווי די גמרא זאגט שלא יהיו המינים אומרים שותף הי' לו להקב"ה במע"ב; כדי שיכנס למצוה מיד; כדי שיכנס לסעודה מיד]. פרעגן דעריבער מפרשים, די אלע טעמים זיינען דאך לכאורה שייך בלויז בנוגע צו יצירתו אבער נישט בנוגע צו תורתו. היינט פארוואס זאגט דער מדרש כשם (און נישט מפני) שיצירתו כו' כך תורתו כו'? איז דער ביאור אין דעם: דער אלטער רבי אין תניא איז מבאר, אז די נידעריקייט פון מענטשן לגבי אלע אנדערע נבראים, אפילו לגבי בע"ח הטמאים און אפילו לגבי יתוש, איז נישט נאך ווען ער טוט אן עבירה בפועל (וכפשוט לשון המדרש הנ"ל), נאך אויך מצד דעם וואס יכול להת' אוות לדברים האסורים: דערמיט אליין איז ער שוין גרוע ומשוקץ ומתועב יותר מבע"ח הטמאים ושקצים ורמשים, ווייל זיי אלע (נישט נאך וואס זיי זינדיקן נישט בפועל נאך) אינם יכולים לעבור כלל על רצונו ית'. ועפי"ז וועט מען פארשטיין דעם מרז"ל הנ"ל כשם שיצירתו כו' כך תורתו כו', ווייל

די נידעריקייט פון מענטשן וואס יכול להתאוות צו אן ענין וואס איז נגד רצונו ית' - פונקט ווי דאס איז דער טעם אויף דעם וואס ער איז באשאפן געווארן אחר כל בהמה חי' ועוף", אזוי איז עס אויך דער טעם אויף דעם וואס תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חי' ועוף", וכדלקמן. דער סדר אין תורה, ד.ה. ווי א איד הייבט אן לערנען און לערנט תורה, איז מן הקל אל ה' כבד. סיי אין תוכן הלימוד: בן חמש למקרא בן עשר למשנה כו' - און אין זיי גופא: ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה (יעיין כו' להקשות כו') סיי אין אופן הלימוד: מען הייבט נישט אן גלייך פון לימוד התורה לשמה אין דעם העכסטן אופן ווי דוד (וואס) הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה, נאך כפסק חז"ל: מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשי' קא עביד. (אין נתינת התורה איז דער סדר פארקערט: פריער א העכערע מדרגה און דערנאך א נידעריקערע. און ווי ס'איז דער סדר אין פסוק: ואהי' אצלו שעשועים, און ערשט דערנאך ושעשועי את בני אדם. אזוי איז דער סדר פון המשכת התורה מלמעלה למטה ביי לימוד ועבודת האדם איז אבער דער סדר מלמטלמ"ע מן הקל אל הכבד). און פונקט ווי דער סדר ביי כללות הלימוד פון תורה איז מלמטה למעלה, אזוי איז אויך דער סדר פון לימוד הפרשיות: פריער קומען די גרינגערע ענינים, און ערשט שפעטער די שווערערע. און דערפאר איז תורתו (של אדם) נתפרשה אחר תורת בהמה חי' ועוף, ווייל דער בירור - דער להבדיל בן הטמא ובין הטהור איז - פון בהמה חי' ועוף, וויבאלד אז אינם יכולים לעבור כלל על רצונו ית', איז זייער בירור גרינגער ווי דער בירור פון דעם אדם. עפ"י ביאור הנ"ל איז פארשטאנדיק, אז די שיטה פון ר' שמלאי בנוגע צו דעם וואס דער אדם איז נוצר לבסוף איז נישט מצד זיין מעלה - כדי שיכנס לסעודה מיד" - ווארום דאן וואלט עס נישט געווען קיין הסברה אויף דעם וואס תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה כו' [ואדרבה: אויב דער אדם איז הע' כער, דארף זיין בירור אנקומען לייכי טער, האט במילא תורתו" געדארפט נתפרש ווערן פריער ווי תורת בהמה כו'] - נאך אדרבה, מצד זיין חסרון דאס וואס ער איז באשאפן געווארן פון א חומר גס, און איז נוטה לרע כו' מערער ווי בעלי חיים, און ס'איז שווערער איינצוקערן זיך מיט אים, כנ"ל.

(21) תורת חיים בראשית ב, ב. ומעתה, יובן ההפרש בין חכמה שבמע"ב לחכ' שבתורה לברר ברורים דרפ"ח כו'. דהנה לכאורה אין זה מובן כלל דחכמה שבתורה שקדמה לעולם ... ואיך א' שבחכ' שבתורה אתברירו רפ"ח כו' והלא הברורים המה בעולמות דבי"ע בנוגה שכבר נתהוו מאין ליש מבחי' ח"ת דמע"ב כו'. אך הענין הוא להיות שכל עיקר התורה הוא רק להבדל בין טמא לטהור כו' בשס"ה ל"ת ולהפכא חשוכא לנהורא כו' והוא בירור הרע דק"ב שנפל בשבה"כ למטה ביותר שצריכי' תיקון להעלותם ועיקר עלייתם היינו ע"י בירור הרע בשס"ה ל"ת מעשה הטוב ברמ"ח מ"ע שהן הכל בצומח וחי כו' שנתגשם בק"נ ובירור זה הכל בחכ' דוקא שהוא שם מ"ה שמברר לב"ן כו' כידוע ואמנם הכח והעוז הזה לשם מ"ה דתורה הנגלית לנו במצות לברר לעה"ד ולתקנו כו' זהו הכל מכח עליון דח"ע דתורה דאורייתא נפקת משם וז"ש ואהי' אצלו אמון אומנא במי שתורתו אומנתו כו' אעפ"י שקדמה לעולם היא הנותנת כח ועוז כשבאה בהתלבשות בח"ת דתורה לברר עה"ד והכל א' ממש.

אור התורה שמיני כרך א עמוד נז. דהנה ידוע הקושיא בענין אורייתא מח"ע נפקת למה ייחס את התו' לח"ע יותר מכל הנבראים הגשמיים שנאמר עליהם ג"כ כולם בחכ' עשית והיינו ח"ע כידוע ... וא"כ הבדלה זו שהבדיל התורה בין הטמא לטהור כו' לכאורה לא ברוחניות ההשתלשלות היתה שא"כ הי' מהראוי שתהיי הטמאה הגסה ביותר מן הטהורה והרי על שניהם נאמר כולם בחכמה עשית ששניהם נמשכה מח"ע כו', והיינו קושי' הנ"ל מהו ההפרש בין חכמת התורה שהבדילה בניהם לסתם כח חכמתו ית' שכולם בחכמתו בראם מאין ליש ולא הבדיל ביניהם כו' ... וזהו החכ' שבתורה שהבדיל ביניהם משא"כ בחכ' סתם כי החכ' שבתורה ענינה שבה שורה אוא"ס לפי שהוא כח מ"ה והוא אמיתית החכי הנק' אמת איך דכולא קמי' כל"ח משא"כ שאר החכמות שהם יש ואין בהם בחי' ביטול ואמת זה, והחכ' שבתורה ענינה שיהי' יוכל להיות גילוי אוא"ס למטה, ואזי ההכרח להבדיל בין מים למים היינו בין הבהמה הטהורה כו', משא"כ אם לא הי' הבדלה זו לא הי' יכול להיות הגילוי ולכן קודם מ"ת נאמר כירק עשב נתתי לכם את כל לפי שכשברא העולם אמר השמים שמים לה' והארץ נתן

לבני אדם ע"ד בני רומי לא ירדו לסוריא כנו' ברבות פ' וארא פי"ב, אבל כשנתן התורה להיות וירד ה' על ה"ס כו' ומשה עלה כו' וביטל הגזירה ראשונה עי"ש, אזי בהכרח להבדיל בין הטהור כו' כדי שיוכל להיות הגילוי למטה.

אגה"ק סכ"ו. ועיקר עסק התורה והמצות הוא לברר הניצוצות כנודע מהאריז"ל לכן עיקר ענין הלימוד הוא בעיון ופלפול הלכה באיסור והיתר טומאה וטהרה לברר המותר והטהור מהאסור והטמא ע"י עיון ופלפול הלכה בחכמה בינה ודעת כנודע דאורייתא מחכמה נפקת ובחכמה דייקא אתברירו והיינו חכמה עילאה דאצילות המלוכשת במלכות דאצי' סוד תורה שבע"פ .. והמשכיל יבין ענין פלא גדול מזה מאד מה נעשה בשמים ממעל ע"י עיון ובירור הלכה פסוקה מן הגמרא ופוסקים ראשונים ואחרונים מה שהיי בהעלם דבר קודם העיון הלזה כי ע"י זה מעלה הלכה זו מהקליפות שהיו מעלימים ומכסים אותה שלא היתה ידועה כלל או שלא היתה מובנת היטב בטעמה שהטעם הוא סוד הספי' חכמה עילאה שנפלו ממנה ניצוצי' בקליפות בשבה"כ והם שם בבחי' גלות שהקליפות שולטים עליהם ומעלימי' חכמת התורה מעליונים ותחתונים.

(22) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג חלק א עמוד כב. ומה שנו' במארוז"ל על ר' מאיר כו' פעמי' אומר להם טמא כו' ופעמי' אומר להם טהור כו' ולא אמר פעמי' כשר ופעמי' פסול כו', וכן אסור ומותר לא קאמר כ"א טמא וטהור כו', הטעם הוא מפני שעיקר הבירור וההבדלה הוא בטהור' כדכתי' להבדיל בין הטמא וטהור כו' והוא מפני שסדר טהור' הוא בחי' דע"ת כו' שהוא דעת דז"א המלוכש ביסוד דנוק' ופי' שעץ הדעת הוא טו"ר כו', וכשהוא מלוכש ביסוד דנוק' והיא משפעת לבי"ע יוכל להיות אחיזת החיצוני' כי רגליה יורדת מו"ת כו', וכדכתי' רחצתי את רגלי שצריכה תמיד לרחוץ את רגלה שלא יתאחזו החיצוני' כו' וזוהי ענין ההבדלה שלא יתאחזו כו' בהבדלת טומאה מטהר"ה כו' וד"ל וטהרה היא בחי' עה"ח וממשכ' מן בחי' חוטמא כו' (כנ"ל) שהוא מאח"פ וד"ל.

(25) פסחים ו עמוד ב. וְנִכְתּוֹב בְּרִישָׁא דְחֻדָּשׁ רִאשׁוֹן, וְהָדָר נִכְתּוֹב דְּחֻדָּשׁ שֵׁנִי. אָמַר רַב מְנַשֵּׁי אֶבְרָתָא לְרַב תַּחְלִיפָא מְשֻׁמֵּיהּ דְּרַב: זֹאת אוֹמְרָת אֵין מוֹקְדִים וּמְאֻחָר בְּתוֹרָה.

(26) של"ה עמוד תב עמוד ב. אין מוקדם ומאוחר בתורה בפרק קמא דפסחים דף ו' איתי דוקא בשתי פרשיות אבל בחד פרש' יש מוקדם ויש מאוחר דאל"כ כלל ופרט דלמ' פרט וכלל הוא וכן פרט וכלל דלמ' כלל ופרט הוא. ויש לכאורה לתמוה תורתנו הקדושה אשר היא בתכלית השלימות ובודאי היא המסודרת בתכלית הסידור ואיך יש בה קידום ואיחור אלא הענין היא בסדר נכון לא מבעיא על פי הסוד שהתורה כולה שמותיו פשיט' ופשיט' שהיא כסדר השמות אלא אפילו בנגלה וזה ענין אין מוקדם ומאוחר בתורה כלומר לא תימא שיש קידום ואיחור כי ה' ראוי להקדים זה ולאחר זה כי זה אינו רק הכל בכוונה מכוונת ואז הוא הכל לפי סדר הנכון.

(27) פרשתינו טז, ב. ויאמר יהוה אל-משה דבר אל-אהרן אחיך ואל-יבא ככל-עת אל-הקדש מבית לפרכת אל-פני הפרכת אשר על-הארץ ולא ימות ב' בענן ארצה על-הפרכת:

רש"י ד"ה כי בענן אראה. כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני, ולפי שגלוי שכינתי שם, יזהר שלא ירגיל לבא, וזה פשוטו; ומדרשו: לא יבא פי אם בענן הקטרת ביום הפפורים (יומא נ"ג):

שפתי חכמים. לפירוש רבותינו משמש כי דהכא בלשון אלא, כלומר אל יבא אל הקדש אלא בענן הקטרת ב"כ,

(29) רמב"ן. ראה הערה 15.

הקדמת הרמב"ן לספר ויקרא. הספר הזה הוא תורת פהגים והלויים, יבאר בו עניני הקרבנות פלן ומשקרת המשפן, כי כאשר הזה ספר אחד בענין הגלות והגאולה ממנו, והשלימו בענין אהל מועד וכבוד השם אשר מלא את המשפן, צוהו בקרבנות ובשמירת המשפן, שיהיו הקרבנות פפרה לזון ולא יגרמו העונות לסלוק השכינה. וצוה בפהגים הנגשים אל ה' שיתקדשו, שהזהיר על טמאת מקדש וקדשיו, וגם שלא יקרו לאלה אל ה', כמו שאמר "דבר אל אהרן אחיך ואל יבא ככל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הפרכת אשר על הארץ ולא ימות ב' בענן ארצה על הפרכת", באזהרת "פן יקרו אל ה' לראות ונפל ממנו רב". ואח"כ יגביל המשפן בהגבלת הר סיני בעת היות שם כבוד אלהי ישראל.

רמב"ן שמיני יא, א. אל משה ואל אהרן וגו' דברו אל בני ישראל - המצוות בפרישיות האלה (יא א-מז) נוקדות בישראל ובפנהגים, אבל ענינם מרבה בפנהגים. כי הם צריכים להשתמר תמיד מנגיעת הטמאה בעבור שיצטרכו לבא במקדש ולאלל הקדשים. ועוד, כי אם שגגו ישראל בהם חזקו להביא עליהם קרפן שיקריבוהו הפנהגים. ועוד שצוה אותם "ולקביל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור" (ויקרא י'). והנה הם צריכים להורות לישראל הטמא והטהור שיהיו בהם. על פן הנה הדבור הזה אל משה ואל אהרן שניהם, או למשה שיאמר לאהרן, וצוה לשניהם "דברו אל בני ישראל". ולכך נאמרו בספר תורת פהגים. וזהו הדיבור בפרישה באכילה ובטמאה שלא יטמאו המשפן וקדשיו.

(31) אור החיים ריש פרשתינו. ג' למה הוצרך למור בקרבתם וגו', אם להודיע שמתו בשביל שנתקדשו לפני ה', הלא כבר הודיע הדבר במקומו (לעיל י יא) ויקריבו אש זרה וגו', ושם הוא יותר מפורש הדבר ומה שכתוב כאן בקרבתם, שאין ידוע מה הוא העון שעשו בקריבה זו שעליה מתו... ונראה שכוונת הכתוב הוא שבא הקב"ה להזהיר את משה שלא יחשוב בדעתו כי לצד שהוא יותר קרוב למלכות שמים ובכל ביתו של המקום נאמן הוא ויכול ליכנס אל הקודש פנימה, והגם שיצו ה' על אהרן לא יתחייב הדבר שגם משה בכלל, כי גדול משה דכתיב (במדבר יב) אם יהיה נביאכם ה' וגו' לא כן עבדי משה, אשר על כן דבר ה' אל משה, והוא אומרו וידבר ה' אל משה פירוש אליו בא המצוה, ואמר לו סמוך למיתת ב' בני אהרן דיבור זה בקרבתם לפני ה' וימותו, פירוש הגם היותם בני אהרן ובתוספת מרובה היותם קרובים לפני ה' כמו שדרשו ז"ל (ויק"ר ה"ב) בפסוק בקרובי אקדש אף על פי כן לא חמל עליהם וימותו, הא למדת שלא יועיל היות האדם כל כך קרוב לה' כדי שיפרוץ גדר ליכנס לקודש פנימה: עוד נראה לומר שנתכוון באומרו בקרבתם על זה הדרך בהיותם יותר קרובים לה' מכל, הא למדת שאין קרובים מהם, שאם היה משה קרוב מהם היה הדבר נעשה בו כמו שאמר לו ה' (לעיל ג') בקרובי אקדש. ואולי כי כאן ביאר הקב"ה דבריו אל משה, ועל פי הדברים האלה אמר משה לאהרן הוא אשר דבר ה' וגו', כי דיבור זה נאמר לו סמוך לקריבתם ומיתתם. והגם שכבר כתוב בתורה מיתת ב' בני אהרן, אין מוקדם ומאוחר בתורה.

מאמרי אדמו"ר הזקן התהלך לאזניא עמוד לג. כתוב באוה"ח בקרבכם אש זרה לפני וגו' שבגודל עוצם התקרבותם לפני ה' ברשפי אש גבורות דקדושה עלי' אחר עלי' עריבות מתיקות ידידות כו' ע"ש, ולהבין זה ביותר למה נענשו הלא ה' לבבם שלם עם ה', אלא ע"ד שמבואר במ"א כי יראה ואה' ב' בחי' שאה' הוא בחי' התקרבות אל פנימיות המלך וכל הקרוב יותר ורואה חכמתו וגדולת יקר תפארתו נפשט יותר מגדרי גבוליו עד שנמאס אצלו כל התענוגי' נגד מהות התקרבות המלך, נמצא מובן שתכלי' אה' היא כמים התקרבות ביותר להיות לאחדים מעין בחי' מהות ועצמות המלך וה"ז בחי' עלי' והגבהה ומדת יראה תנועה הפכית מזה כשמתבונן עוצם גדולת המלך ירא מאד להתקרב לעמוד בקרוב אצלו אלא בורח מפניו ע"ד ראוני נערי' ונחבאו והיא תכלית השפלות שמצמצם א"ע ונדחק מאד לבלי יראה לשום יש ודבר מפני התפשטות המלך וזה אם רץ לבך בעליות והגבהות עריבות מתיקות טוב להשפיל עצמך בבחי' יראה לאמר מה אני כי אתקרב אל פנימיותו די לי אם אהי' חוטב עצים למלך גדול כמוהו, וזאת השפלות הוא בחי' שיריים לשארית נחלתו וכמ"ש במ"א ענין והי' מידי חודש בחדשו כו' ממשל הרקידה כשמרקדים ופוגעים זב"ז בתכלי' הקירוב מוכרח להפרד קצת כדי שיוכל לרקוד לכן קודם התפלה צריך להשפיל א"ע ע"ד אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש ע"ד קלני מראש קלני כו', מלך אסור ברהיטים כי השפלות של קודם התפילה הוא בחי' כלי והכנה שיוכל להשפיל א"ע באמצע התפלה כשיגבור עליו נפשו לצאת מגדרי גבולים להתכלל במקור החיים יתבונן איך שהוא אינו ראוי לכך, וישפל א"ע בבחי' הרחקה אך השוב הזה שאחר הרצוא האמיתי הגבוה למעלה מהרצוא כי הנה היא מדרגת דעייל ונפיק הנז' באדרא, והוא מדרגת משה שלא הי' נופל על פניו כמו שאר הנביאים שהוא בחי' יתיר מגרמי' אך באמת אם אין מקדימין השפלות של הי"ר קודם הרצוא מאין יהי' לו הכח להשפיל א"ע כ"כ אחר שעלה כי אין לומר שוב אלא במקום שהי' שם בתחלה, וזה בזאת יבא אהרן אל הקדש קודם שבא לכלל אה"ר בתענוגי' ישפול עצמו בשפלות פשוטה שתהי' הכנה להיות לו השוב שאחר הרצוא וזהו בקרבכם לפני ה' וימותו כי לא הי' מקודם בחי' יראה ושפלות ולכן היתה השבירה, זהו עיקר התיקון שיהי' אורות וכלים

ומ"ש שאברהם הי' בחי' חסד ויצחק בחי' גבורות, כלו' באברהם הי' עיקר התגלות בחי' חסד והגבורה בחי' פנימי' בעוצם השפלות וביצחק הי' להיפך ע"ד וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך.

אור התורה ויקרא חלק ב עמוד תקלת. וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. הנה להבין ענין חטא בני אהרן דאיתא בזהר פ' אחרי (דף נ"ו ע"ב) באתר חד כתיב בהקריבם אש זרה ובאתר חד כתיב בקרבכם לפני ה' והאי והאי הוה עכ"ל ועוד שם (דנ"ח ע"ב) בפ' הפסוק שהזהיר לאהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש בזאת יבא אהרן אל הקודש וגו' ופ' שם בזהר האי עת ידיעא ובגין כך לא יטעי לחברא עת אחרא לגבי מלכא, הה"ד ואל יבוא בכל עת וגו' ואי בעי למינדע במאי יועיל בזאת דהאי זאת היא זאת דאחידת בשמי כו' ע"ש. ועיין בזהר פ' שמיני דל"ז ע"ב ויקריבו לפני ה' אש זרה ודאי מלא אחרא אתקשרו בקשרו דא ושרו לה לכנ"י לבר, א"ל ר' פנחס לא תימא דאינון שארו לה לבר אלא כנס"י לא אתקשרא על ידיהו דמאן דלא אינסב שרו לה לכנ"י לבר כו'. והמבואר מזה דכנ"י היא הנקראת זאת והיא עת דאתאחידת בשמי וע"ז נאמר בזאת יבא אהרן והם הקריבו אש זרה הוא בחי' העלאה מבחי' ק"נ והיא הנק' אש זרה שרחוקה מאת פני הוי' בתכלית וז"ש לא יטעי לחברא עת אחרא כו', ואמנם הרי כתיב ג"כ בקרבכם לפני ה' דמשמע שאדברה נתקרבו מאד לפני ה' באהבה רבה עריבות מתשוקות ידידות עד כלות הנפש ממש ואיך יתכן לאמר שהקריבו אש זרה שהיא בחי' קליפות ח"ו וע"ז תירץ דהא והא הוה. והענין דאמת נכון הדבר שהיו בבחי' אהבה רבה ועצומה אלא שע"ז הקריבו והעלו בחי' נוגה להתכלל בקדושה. ופ' כי הנה ידוע דכל חיות וקיום הצומח וחי שבעוה"ז שהן המאכלים ומשקים שהאדם אוכל ושותה והמלבושים והדירות הכל כאשר לכל נמשך ונשפע לזה חיות מבחי' ק"נ וכשהאדם מתפלל בכח האכילה ההיא מתעלים הניצוצים דקדושה המובלעים בק"ן ונכללים בקדושה כו'. והנה נדב ואביהוא בגודל עוצם התקרבותם לפני ה' ברשפי אש מגבורות עליונות בעילוי אחר עילוי בתגבורת יסוד האש אלקי שבנפש האלקית בעריבות מתיקות ידידות ליפרד מהפתילה והעצים היא הגוף הגשמי וכן הי' עד כלות נפשם ממש וכמ"ש באוה"ח שתגעל הנפש את הבשר כו' ע"ש, ועי"ז גם חום הטבעי החיוני הגשמי הגדל מאכילה

ושת' שהיא מבחי' ק"נ נתברר בחי' הגבורות הקדושות שנפלו בשב"כ בק"נ ונתעלו לשרשן במקור הגבורות עד רום המעלות ממש כמו בשריפת חלב ודם הקרבנות שנכללו הניצוצים המתבררים מק"נ באלהות כמו"כ הוא שריפת חלב ודם האדם בתוך רשפי אש שלהבת י"ה שבנפש האלהית בהתגברות לעלות ולהכלל כו' וזהו דלא סתרי אהדדי מ"ש בקרבתם לפני ה' עם מ"ש שהקריבו אש זרה כי אש זרה היינו בחי' הגבורות עליונות שנפלו בשב"כ בק"נ ונעשו בחי' זרה ממש שרחוקים מאת פני הוי' כי מק"נ נמשך כל התאוות היתר שבעוה"ז כנודע והם בקרבתם לפני ה' באה"ר ועצומה ועזה הנ"ל הקריבו האש זרה שנתהפך החום הטבעי שבנה"ב לאהבת הוי' וז"ש וימותו שלא רצו לחזור נשמתם לגופם אחר שהפכו חושך לאור דהיינו עם היות שראה שגם חושי גופם הולכים ומסתלקים להתכלל במקור החיים לא רצו להשפיל עצמם לחזור נשמתם לגופם לגמרי כי מאד חשקה נפשם לצאת מגדר וגבול ומדה לגמרי ליכלל באור ה', אך לפי"ז יפלא לכאורה הלא מה טוב הי' לבבם שלם לפני ה' ולמה נענשו, ועוד א"כ מהו החטא בהקריבם אש זרה הלא אדרבה תכלית ירידת הנשמה היא לברר הלבושי' דק"נ ולהעלותן לה' כי הנשמה עצמה א"צ תיקון ולא ירדה רק לברר הלבושים דק"נ.

לקוטי שיחות חלק ג עמוד 988. חסידות איז מברר (ועיין אויך אין אור החיים הקדוש), אז דער חטא פון שני בני אהרן איז ניט געווען א חטא כפשוטו ח"ו; זייער חטא איז באשטאנען אין דעם, וואָס זיי האָבן דערלאָזט אז זייער גאָר גרויסע דביי־קוּת צום אויבערשטן, זאָל זיי צוי ברענגען צו דעם, אז זיי זאָלן אויסגיין בפועל אין אַ כלות הנפש. דאָס איז דער מיין פון בקרבתם לפני ה' (ביז אז) וימותו. און דאָס איז גערעכנט פאַר אַ חטא, ווייל כאַטש אַ אייך דאַרף וועלן און טאָן אז זיין עבודה זאָל זיין אין אַן אופן ביז ער זאָל צוקומען צו התפשטות הגשמיות (זיך אויסצוטאָן אינגאנצען פון גשמיות), איז צוזאַמען דערמיט פאדערט זיך פון אים, אז בעת ער האַלט ביי כלות הנפש רצוא", זאָל ער ביי זיך אַרויסרופן דעם שוב", צוריקקערן זיך צו טאָן די עבודה אַ נשמה אין גוף, און אין עולם הזה, כמאמר רז"ל על כרחך אתה חי, און אויסצופירן די כוונה העליונה פון דירה בתחתונים ניט אַרויסגיין פון וועלט, נאָר מאַכן פון דער וועלט גופא אַ דירה צום אויבערשטן. און וויבאלד אז ביי נדב ואביהוא

איז געווען אַ רצוא" און אַ שפעטערדיקן שוב", ווערט עס גערעכנט פאַר אַ חטא. און דערפֿאַר חזר'ט איבער דער פסוק נאָך אַמאָל וימותו", דאָס איז אַן ערקלערונג פֿאַרוואָס איז גע־קומען מות שני בני אהרן"; אין דעם איז באַשטאַנעני זייער חטא: אז בקרבתם לפני ה' (איז) וימותו; זייער קירוב צום אויבערשטן איז געווען אין אַן אופן פון וימותו", רצוא און א שוב.

33) שו"ע הרב או"ח ר"ס צה. מַחֲשַׁבְתּוֹ בִּיצֵד? הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיד שֶׁיִּכְנֹן בְּלִבּוֹ פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׂמוּצִיא בִּשְׂפָתָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: "תִּכְיֶן לָבָם תִּקְשִׁיב אֲזִנְךָ". וְצָרִיד שֶׁיִּרְאֶה עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ שֶׁכִּינָה שְׂרוּיָה כְּנִגְדּוֹ. וַיַּעֲרֵר הַכּוֹנֵן וְנִסִּיר כָּל הַמַּחֲשַׁבּוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ, עַד שֶׁתִּשְׁאַר מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכִנְיָתוֹ זָכָה בְּתַפְּלָתוֹ. וַיִּחְשֹׁב כִּי אִלוֹ הָיָה מְדַבֵּר לִפְנֵי מֶלֶךְ בְּשֵׁר וְדָם הָיָה מְסַדֵּר דְּבָרָיו וּמְכַנֵּן בָּהֶם יָפָה לְבַל יִכָּשֶׁל — קָל נְחֵמָר לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ פְּרוּד הוּא, שֶׁצָּרִיד לְכַנֵּן לִפְנֵי אֵף מַחֲשַׁבְתּוֹ, כִּי לִפְנֵי הַמַּחֲשָׁבָה כְּדַבּוּר, כִּי כָּל הַמַּחֲשַׁבּוֹת הוּא חוֹקֵר. וְכָךְ הָיוּ עוֹשִׂים חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה שְׁהִיוּ מִתְבַּדְּדִים וּמְכַנְיִים בְּתַפְּלָתָם עַד שֶׁהָיוּ מַגִּיעִים לְהַתְפַּשְׁטוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת וּלְהַתְגַּבְּרוֹת רוּחַ הַשְּׁכָלִיוֹת עַד שֶׁהָיוּ מַגִּיעִים קְרוֹב לַמַּעֲלֵת הַנְּבוּאָה. וְאֵם תְּבוֹא לֹ מַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה — יִשְׁתַּק עַד שֶׁתִּתְבַּטֵּל הַמַּחֲשָׁבָה. וְאֵם אֵינוֹ יָכוֹל לְכַנֵּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת — עַל כָּל פְּנִים צָרִיד שֶׁיִּחְשֹׁב בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה בְּדְבָרִים הַמְּכַנְיִים אֶת הַלֵּב וּמְכַנְיִים לְבוֹ לְאָבִיו שְׁבַשְׁמִים. וְלֹא יִחְשֹׁב בְּדְבָרִים שֶׁיִּשְׁ בָּהֶם קְלוֹת רֹאשׁ.

הלכות ת"ת פרק ד ס"ה. ואפילו רבי שמעון בר יוחאי וחבריו לא אמרו עליהם שלא היו מפסיקין מלימודם לתפלה אלא לתפלת שמונה עשרה, שהוא בקשת רחמים ותחנונים (גמרא שבת י' לפירוש הרי"ף והרא"ש) לחיי שעה, והתורה היא חיי עולם. אבל מפסיקים היו (רמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ב') לברכות קריאת שמע שחרית וערבית אף על פי שהן מדברי סופרים וכן לשאר מצות מדברי סופרים שאם אינו מפסיק נמצא שלמד שלא על מנת לעשות כמו שנתבאר למעלה. ואפילו בתפלת שמונה עשרה אמרו (בריית ברכות ל"ב) שחסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת שלמה בכל תפלת שמונה עשרה משלש תפלות שבכל יום ושעה אחת שלימה קודם כל תפלה ושעה אחת שלימה אחרי

כל תפלה ונמצא שוהין ט' שעות ביום (ספר חרדים ושל"ה סימן מ' תענית) ולא היו חוששין לביטול תורה - אף שתלמוד תורה כנגד כולם - מפני שהיו מקשרים לאדון הכל ביראה ואהבה עזה ודבקות אמיתית (טור אורח חיים סימן צ"ח) עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ומצות (ספר חרדים ושל"ה שם) הדבקות האמיתית ביראה ואהבה היא גדולה ממצות תלמוד תורה וקודמת אליה כמו שכתוב "ראשית חכמה יראת ה'":

(34) אבות פרק ד משנה כב. הוא הנה אומר, הילודים למות, והמתים להקיות, והסכים לדון. לידע להודיע ולהנדע שהוא אל, הוא היוצר, הוא הבורא, הוא המבין, הוא הדן, הוא עד, הוא בעל דין, והוא עתיד לדון. ברוך הוא, שאין לפניו לא עולה, ולא שוקה, ולא משוא פנים, ולא מקח שחד, שיהפך שלו. ודע שהכל לפי השקבון. ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך, שיעל פרקך אפה נוצר, ועל פרקך אפה נולד, ועל פרקך אפה חי, ועל פרקך אפה מת, ועל פרקך אפה עתיד לתן דין וקשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

תניא פרק ג. ונהו שאומרים: "לכה דודי וכו'". ובהו יובן מאמר רבותינו זכרונם לברכה: "על פרקך אפה חי, ועל פרקך וכו'", ואלא איך יהנה רצוננו? וכמו שנתבאר במקום אחר באריכות על משנה זו - "על פרקך אפה חי", בעצרת חיי הסיים ברוך הוא:

(35) תנחומא נשא טז. אמר רבי שמואל בר נחמן, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, נתאנה שיהיה לו דירה במתתונים כמו שיש בעליונים.

תניא פרק לו. והנה, מודעת זאת מאמר רבותינו זכרונם לברכה, שתכלית ברואת עולם הנה הוא - שנתאנה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה במתתונים...

המשך ס'ו בתחילתו. יש בחי' התפעלו' פנימי דנפש בעבודה דרעותא דלבא ג"כ והיא בחשאי דוקא וכאן הוא בצעקת הקול דוקא והו"ע התשובה דברעו"ד סיבת ההתפעלות היא מצד הקירוב והיינו מצד הרגש האוא"ס שמרגיש בנפשו והוא כשמתבונן בבחי' עצמות אוא"ס שמופלא ומרומם בעולמות שאינו בא בבחי' גילוי בנפשו עי"ז נעשה הרצוא להכלל באוא"ס ... משא"כ בתשו' הרי אין זה מצד הרגש אוא"ס בנפשו כ"א מצד הריחוק דוקא שצר לו מאד. מה שנתרחק.

סה"מ תרצ"ט עמוד 4. דהעבודה דרעו"ד הנה ענין ההתפעלות הוא מצד הקירוב דההתבוננות המביאה להתפעלות פנימי דנפש ברעו"ד הנה ההתבוננות הוא מה שמתבונן בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה המרומם ומופלא מהעולמות, והגם שמשכיל ומבין ענין ההפלאה דאור אין סוף ב"ה... אבל בכל זה אינו בא בגילוי בנפשו, ועם היות דאינו בא בגילוי נפשו מ"מ ה"ה מרגיש בנפשו הכרגש דאוא"ס ועי' הרגש זה נעשה אצלו הרצוא להכלל באוא"ס ב"ה.

סה"מ השי"ת עמוד 5. דההה רעו"ד הרי הסיבה הכללית היא הקירוב לאוא"ס ב"ה, והסיבה הפרטית שהיא באה מהכללית הוא הרגש האור אין סוף שמרגיש בנפשו, דרעו"ד באה ע"פ העבודה דוקא הנה כאשר ההתבוננות שלו הוא בהענין איך כי עצמות אוא"ס ב"ה מופלא ומרומם מעולמות, ומתבונן בזה באריכות הענין בכל פרטיו ומבינו ומשיגו בטוב ובמילא הרי בא לידי זה שנרגש בנפשו אבל אינו בא בגילוי בנפשו, מפני שאין נשמתו כלי לזה, שיאיר האור הזה בפנימי' בגילוי בנפשו, כ"א שהוא נרגש בכללותו, ומ"מ הנה עי"ז נעשה הרצוא להכלל באוא"ס.

(38) רמב"ם הלכות דעות רפ"ג. שמה יאמר אדם הואיל והקנאה והסנאה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומצויאין את האדם מן העולם. אפרש מהן ביותר ואתחיל לצד האחרון. עד שלא יאכל בשר ולא ישנה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון פהגני העובדי פוכבים. גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה. המהלך בדרך זו נקרא חוטא. שהרי הוא אומר בנזיר (במדבר ו' יא) "ונכפר עליו מאשר חטא על הנפש". אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא פרש אלא מן היין צריך פפירה המונע עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה. לפיכך צוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד. ולא יהא אוסר עצמו בנזירים ובשבועות על דברים המותרים. כך אמרו חכמים לא דנה מה שאסרה תורה אלא שאסרה אוסר עליה דברים אחרים. ובכלל הנה אלו שמתעניין תמיד אינן בדרך טובה. ואסרו חכמים שיהא אדם מסגף עצמו בתענית. ועל כל הדברים האלו וכיוצא בהן צוה שלמה ואמר (קהלת ז' טז) "אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם":

שמונה פרקים פרק ד. המעשים אשר הם טוב המעשים המאוזנים הממוצעים בין שני קצוות ששניהם רע, האחד הגזמה והשני מיעוט, והמעלות הם תכונות נפשיות והרגלים ממוצעים בין שתי תכונות רעות שהאחת יתור והשני' חסור, ומהתכונה הזוהו יבואו אותם המעשים.

(39) לקוטי שיחות חלק ד עמוד 1025. דער אלטער רבי זאגט, אז ווי הויך עס זאל ניט זיין די השגה און דביקות אין אלקות פון א נשמה זייענדיק אין גוף, קומט עס ניט צו דער דביקות פון דער נשמה למעלה, איידער זי קומט אראפ למטה אין גוף בשעת השינה טוט זיך אויס די נשמה פון גוף און איז עולה למעלה ... דעריבער קען די נשמה האבן בעת השינה א סך העכערע השגות ווי זייענדיק אנגעטאן אין גוף, בעת ער איז וואך ... און דערפאר האבן זיך די אידן געלייגט שלאפן פאר מתן תורה רעכענענדיק אז דאס וואס זיי ווינלן משיג זיין בעת השינה, וועט זיין די ריכטיקע הכנה צו די גילויים וואס מען וועט זיי מגלה זיין מלמעלה ביי מ"ת און דאס זאגט דער מדרש שינה של עצרת עריבה והלילה קצרה: וואס מער א מענטש הארעוועט און איידלט זיך אויס וואכעדיקערהייט, בעת די נשמה איז אין גוף, אלץ העכער איז די נשמה עולה און אלץ העכערע השגות איז זי משיג בעת השינה ... און דער גודל העילוי פון די אידן דאן בעת זייער שלאפן, האט גע'פועל'ט אויך אויף דער וועלט וואס ארום זיי ... וויבאלד אז דער אויפטו פון מתן תורה איז די מעלה פון דער עבודה פון א נשמה אין גוף, איז אויך די הכנה צו מתן תורה האט געדארפט זיין בדומה צו דעם ... פאראן אזוינע וואס טענה'ן מה לי ולחושך העולם, צוליב ואס דארף איך האבן צו טאן מיט ענינים גשמיים זאגט מען אויף דעם, אז אפילו פאר מתן תורה (אבער ביום מתן תורה) איז אזא הנהגה געווען שלא כפי הכוונה.

(40) סה"מ ת"ש עמוד 112. הרי ענין לימוד התורה ... הרי המצוה היא ידיעת התורה להבינה ולהשיגה בהבנה והשגה גמורה בשכל אנושי דוקא ... כן הוא גם כשלומד איזה ענין בפנימי' התורה, הנה צריך לדעת כל פרטי הענין ולהשיגם בהשגה גמורה.

(41) עירובין נד עמוד א. ברוך'ה אשכחתי'ה לכהוא תלמידא דהנה קא גריס בלחישא. בטשה ביה, אמרה ליה: לא קד כותב "ערוכה ככל ושמורה", אם ערוכה ברמ"ח

אברים שלף — משתמרת, ואם לאו — אינה משתמרת. תנא: תלמיד אהד הנה לרבי אליעזר שהנה שונה בלחש, לאחר שלש שנים שקח תלמודו.

תניא פרק פרק לז. וז"ש רז"ל אם ערוכה בכל רמ"ח איברים משתמרת ואם לאו אינה משתמרת כי השכחה היא מקליפת הגוף והנפש החיונית הבהמית שהן מקליפת נוגה הנכללת לפעמים בקדושה והיינו כשמתיש כחן ומכניס כל כחן בקדושת התורה או התפלה.

(42) ב"מ נט עמוד ב. תזר ואמר להם: אם תלכה כמותי — מן השמים יוכיחו. יצאתה בת קול ואמרה: מה לכם אצל רבי אליעזר, שהלכה כמותו בכל מקום. עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: "לא בשמים היא!" מאי "לא בשמים היא"? אמר רבי ירמיה: שפכר נתנה תורה מהר סיני, אין אנו משיגיחין בבת קול, שפכר כתבת בפה סיני בתורה "אשרי רבים להטות". אשכחיה רבי נתן לאלהיו, אמר ליה: מאי עבד קונשא בריה הוא בהיה שעתא? אמר ליה: קא חניף ואמר, "נצחוני בני! נצחוני בני!"

תוס' ד"ה לא בשמים היא - והא דאמר בפ"ק דיבמות (ד' יד. ושם ד"ה רבי) דהלכה כב"ה משום דיצאה בת קול שאני הכא שבא לחלוק על דברי תורה דכתיב אחרי רבים להטות אבל התם אדרבה ב"ה רובא אי לאו דהוה מספקא לן אי אזלינן בתר רובא משום דב"ש הוה חריפי טובא ועוד דכאן לא יצאה בת קול אלא משום כבודו דר"א שאמר מן השמים יוכיחו והא דאמר התם רבי יהושע היא דאמר אין משיגיחין בבת קול ולא שמעינן ליה לר' יהושע אלא על ב"ק דהאי מעשה דר"א דהכא התם דייק מדקאמר לא בשמים היא כבר ניתנה לנו תורה מסיני משמע דבשום מקום אין משיגיחין:

שבת פט עמוד א. ואמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שירד משה מלפני הקדוש ברוך הוא, בא שטן ואמר לפניו: רבוננו של עולם, תורה היכן היא? אמר לו: נתייה לארץ. הלך אצל ארץ, אמר לה: תורה היכן היא? אמרה לו: "אלהים הבין דרפה וגו'". הלך אצל ים, ואמר לו: "אין עמדי". הלך אצל תהום, אמר לו: "אין ביי". שפאמר: "תהום אמר לא בי היא וים אמר אין עמדי", "אבדון ונמנת אמרו באונינו שמענו שמעה". תזר ואמר לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, תפשיתי בכל הארץ ולא מצאתיה. אמר לו: לך אצל בן עמרם. הלך אצל משה

בתורה הנה גם החברים שהם מלאכי השרת מקשיבים לקולם.

(44) לקוטי תורה ואתחנן ו עמוד ב. וביאור הדבר דהנה ארז"ל אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו שבג"ע לומדים ג"כ כל התשבע"פ כמו ע"ד דוגמא עניני ההלכות שאנו שונים כאן בעוה"ז החומרי ... וא"כ בג"ע שהנשמות עוסקי בהלכה זו דשור שנגח כו' אין לומר דהשגתם שם כהשגתנו כאן על ענינים גשמיים ממש דהרי אין שור גשמי בג"ע ... ונק' פנימיות התורה שבשמות עוסקים בהם בג"ע כו' וכן כיוצא בזה בהלכות אחרות כמו הלכות מקוואות שש מעלות במקוואות זו למעלה מזו כו' הנה המקוה כאן הוא ארבעים סאה מים גשמיים כוי ולמעלה הוא ענין המשכת מים העליונים דבינה ממקור החכמה ע"י בחי' ד' היודי"ן דע"ב כו' שמהם נמשכו מ' סאה.

(46) לקוטי תורה תזריע כד עמוד ב. אך להבין הענין שהמתיבתא דרקיעא אע"פ שזכו לגילוי זה דקוב"ה אמר טהור. עכ"ז הטעם לא ידעו עד שאמרו מאן נוכח כו'. והענין כי הנה מבואר למעלה כי התנאים ואמוראים היו תורתם אומנתם הכל להמשיך מכתר עליון מלמעלה למטה מבחי' סוכ"ע לבחי' מל' שהוא בחי' ממכ"ע. והנה בחי' סוכ"ע א"א שיאיר בהכלי בהתגלות ממש בהשגה אפילו בגי"ע עד תח"ה (וכמ"ש באגה"ק ד"ה נודע דבאתעדל"ת כו' ע"ש), רק הארתו מאיר בהעלם כי מחמת שהאור פנימי והאור מקיף הם דבקים יחד זה עם זה לכן הארה מן המקיף זורח בפנימי בהעלם וכמשי"ל (ועמ"ש בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות בענין שהמקיף מצחצח חצי הכלי כו'. ועי' בפע"ח בשער השבת פי"ב בענין סכך הסוכה שצ"ל לכתחלה בענין שיהיו כוכבים נראים מתוכו שהם ניצוצי החסדים המאירים ממקומם דרך הנקבים כו' והסכך הוא בחי' מקיפים כנודע אלא שמ"מ הארת המקיף מאיר בהא"פ וזהו ענין הנקבים כו' ועמ"ש באגה"ק ע"פ וילבש צדקה כשריון) וידוע כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם. ולכן בגי"ע כשלמדו התורה שם ע"ד קיבול שכר הנה עם היות כי אע"פ שאור המתגלה בגי"ע הוא מבחי' ממכ"ע. אעפ"כ מחמת שהא"מ שהוא סוכ"ע זורח בהא"פ לכן ראו אור הזורח מסוכ"ע והיינו קוב"ה אומר טהור. וכנ"ל שקדוש הוא בחי' כתר סוכ"ע אשר ע"פ הארת הכתר והחכמה שמאיר בגי"ע דין

אמר לו: תורה שנתן לך הקדוש ברוך הוא היכן היא? אמר לו: וכי מה אני שנתן לי הקדוש ברוך הוא תורה? אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: משה, בדאי אתה?! אמר לפניו: רבוננו של עולם, תמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום, אני אחזיק טובה לעצמי? אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמך, שנתמר: "זכרו תורת משה עבדי וגו'".

(43) דברים רבה פ"ב, יד. דבר אחר, אשר לו אלהים קרבים אליו, אמר רבי יוחנן כשמתפנסין מלאכי השבת לפני הקדוש ברוך הוא לומר אימתי ראש השנה ואימתי יום הכפורים, הקדוש ברוך הוא אומר להם, לי מה אתם שואלים, אני ואתם נלך אצל בית דין של מטה, מנן דכתיב אשר לו אלהים קרבים אליו, אשר לו אמה קרובה אין קתיב כאן, אלא אשר לו אלהים קרבים אליו, הוא וכל פמליא שלו. אמר רבי יוחנן אמר הקדוש ברוך הוא עד שלא נעשית אמה שלי (ויקרא כג, ב): מועדי ה', מקאן נאילך (ויקרא כג, ב): אשר תקראו אתם.

אגה"ק סכ"ו. והנה העליונים אין הם כח לברר ולהעלות מהשבירה שבקליפת נוגה אלא התחתונים לבד לפי שהם מלוכשים בגוף חומרי ולכן באים העליונים לשמוע חידושי תורה מהתחתונים מה שמחדשים ומגלים תעלומות החכמה שהיו כבושים בגולה עד עתה.

רד"ה ביום השני תרפ"ה. כתי' היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני. ופרש"י הקב"ה אומר לישראל את הנפוצה בגולה ורועה בגנים של אחרים ויושבת בבתי כנסיות ובתי מדרשות, חברים מקשיבים לקולך מלאכי השרת חביריך בני אלקים דוגמתך מקשיבים ובאים לשמוע קולך בבתי כנסיות .. ובזח"א דע"ז ע"ב איתא בר אינון זכאין קשוט דקיימי ואתערו באורייתא. וכדין קוב"ה וכל אינון צדיקייא דבגו גינתא דעדן צייתין לקוליהון כד"א השיוכת בגנים חברים מקשיבים לקולך.

רד"ה הישבת בגנים השי"ת. היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיענו, ופי' רש"י היושבת בגנים ... באים לשמוע קולך בבתי כנסיות. והוא מהמדר"ר ... ועוד איתא במד"ר חברים נקראים מלאכי השרת, מפני שאין ביניהם. לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, ולכן העוסקים

הוא שספק זה טהור אכן לא השיגו רק גילוי הרצון שכן טהור אבל האור והפנימי והטעם של הרצון מדוע ספק זה הוא טהור לא השיגו. והיינו מחמת כי התגלות הנ"ל הוא מבחי' מקיף וסוכ"ע שאינו זורח בהא"פ רק בהעלם ולא בהתגלות ממש (ולכן השיגו הפסק דין שספק זה טהור אכן הטעם שהוא הפנימיות לא השיגו וכמו ע"ד גולגלת' דחפאי על מוחא. שמו"ס שהוא פנימי' הכתר לא יכול לבא בגילוי כלל עד לע"ל שיתגלו טעמי תורה והגילוי שבתורה שלפנינו הוא מבחי' גלגלתא שהוא הרצון בחי' חיצוניות כו' אלא שזהו בהיום לעשותם אך כמ"כ בגי"ע הגם שהוא בחי' לקבל שכרם אבל להיות ששם הגילוי מבחי' ממכ"ע ומבחינת סוכ"ע אינו מאיר כ"א בבחי' העלם מה שהמקיף זורח הארה בא"פ. לכן ענין גילוי זה שאינו גילוי גמור היינו ע"ד הגילוי מבחי' גלגלתא דחפאי על מו"ס שידעו הפסק דין שכן טהור והטעם שמבחי' מו"ס לא השיגו כלל) ואדרבה ע"פ ההשגה שבמתיבתא דרקייעא שהוא מבחי' ממכ"ע כנ"ל שהרקיע הוא מבחי' בינה כו'. הנה ע"פ השגה זו אמרו כלהו טמא כדין ספיקא דאורייתא לחומרא. אמרו מאן נוכח נוכח רבה בר נחמני דאמר רב"נ אני יחיד בנגעים כו' ולכן ידע הדין על מקורו. ומצא פסוק ודרש שגם בתורה כתוב שאין טמא אא"כ ודאי בהרת קדמה אבל ספיקו טהור. משא"כ לפי השגת המתיבתא דרקייעא לא מצאו זה בתורה שיהיה ספיקו טהור רק ששמעו ע"ד קיבול שכר בגי"ע שקוב"ה אמר טהור. אבל לפי השגתם בתורה נראה להם שהוא טמא והיינו לפי שהשגתם בגי"ע הוא מבחי' ממכ"ע כו'. ועפ"ז נראה להם שספק זה צ"ל טמא כנ"ל. ומה שלמעלה מבחי' השגה נק' עדן שע"ז ארז"ל עין לא ראתה כו' והיא בחי' המקיף רק מ"מ מה שזורח המקיף בבחי' פנימי בהעלם זה ראו בגי"ע לכן השיגו שקוב"ה אמר טהור אבל טעם ע"ז לא השיגו כי המקיף אין זורח בהא"פ והכלי רק בבחי' העלם. אכן רב"נ שהוא יחיד בנגעים פ"י שמדרגתו הוא מבחי' הארה זו עצמה ממש מה שהמקיף זורח בהא"פ וע"כ נק' יחיד שהוא למעלה ממדרגת שאר כל החכמים שהם מבחי' הא"פ ומה שהמקיף זורח בהא"פ הוא בבחי' העלם מהם, אבל רב"נ הוא עצמו מבחי' הארה זו דהא"מ מה שזורח בהא"פ כו' וע"כ מצא טעמו ממש שע"פ הדין הכתוב ומפורש בתורה צ"ל ספק זה טהור הואיל ופתח בו הכתוב בטהרה תחלה כו'.

אור התורה ויקרא חלק ב עמוד תקלה. ספק קוב"ה אומר טהור, י"ל כמו ספק טומאה ברה"ר טהור ואפ"ל דמבואר לעיל סעי' ב' בענין אור מים רקיע הם כח"ב והשגת המתיבתא זהו מבחי' בינה הנק' רקיע, משא"כ קוב"ה קדוש הוא מבחי' כתר שהוא למעלה מההשגה וכמו שתוק כך עלה כו' שעומק הטעם זהו מבחי' ח"ס חכ' שבכתר כו' כן יש בתורה ענינים שלמעלה מההשגה, וע' במשנה ספ"ז דנזיר יפה אמרת אלא כן אמרו הלכה, ואפ"ל עוד שענין ספק דבהרת ושער לבן מורה על ספק אריכות חורבן בהמ"ק, דהנה תיבת ספק לא נזכר בתנ"ך בלה"ק כ"א ע"פ יתומים היינו ואין אב אמותינו כאלמנות באיכה סי' ה' ג' איתא בתרגום אמהתנא כארמלן דאזלו גובריהן בקרוי ימא ומספקא להון אם אינון קיימין עכ"ל, ובמד"ר פ' משפטים פ"ל דקמ"ו ע"ד מוכח דאמותינו קאי על ציון ובמד"ר כי תשא ס"פ מ"ו ובאיכה ד"פ ע"ג על פסוק זה, ובאסתר ע"פ כי אין לה אב ואם, ובספר לחם דמעה על פסוק זה פי' אין אב ר"ל שהקב"ה שאמר בנים אתם לה' הסתיר פניו ממנו, וכמארז"ל ע"פ היתה כאלמנה שהלך בעלה למדנה", וע' בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד דהיינו ענין קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא והיינו בבחי' ים החכמה, או שעלה בבחי' משאל"ס שהם בכתר, ופי' אמותינו לשון רבים פי' הלחם דמעה אמותינו הגשמיים וכנס", וי"ל ג"כ אמותינו אימא תתאה ואימא עילאה ע"ד נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם"ע שהוא בינה כו', אך לפ"ז צ"ל מה הספק ומספקא להון, וצ"ל הספק, שמצד אריכות משך החורבן כמעט מתיאשים עכ"פ על אריכות הזמן וכמ"ש אותותינו לא ראינו כו' אין אתנו יודע עד מה ות"י וכן פרש"י אותותינו שהבטחתנו ביד נביאך אין אנו רואים בימים רבים שאנו בגולה כו', או הספק כמ"ש בסוף מדרש איכה ע"פ כי אם מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד אמר רשב"ל אם מאיסה היא לית סבר ואם קציפה היא אית סבר דכל מאן דכעיס סופי' לאתרצא, והנה טומאת צרעת זהו חורבן בהמ"ק כמ"ש במד"ר פ' מצורע ס"פ י"ז ע"פ נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם זה בהמ"ק כו' והגיד לכהן זה ירמי' כו', וגם ס"פ תזריע נגד צרעת זה אדום כו', וסיבת אריכות חורבן בהמ"ק מחמת נגע צרעת כו' שיונקים מעור האדם ע"י בהרת ושער לבן כו', ולכן בספק אם בהרת קדמה אומר קוב"ה טהור, והיינו כדי שלא יהא אמותינו כאלמנות וישוב אליה

ממדתה"י וכמ"ש כי הנני מושיעך מרחוק וכתוב כי לא אלמן יהודה וישראל מאלקיו, והיינו שנפשט הספק לצד הטוב דמאן דכעיס סופי' לאתרצא כמ"ש ורציתי אתכם, כי תהיו אתם ארץ חפץ, ומאחר שכן מוכרח להיות הדין דספק בהרת ושער לבן לטהר), ובזה אפשר לפרש מה שנא' למשה בתחלת שליחותו בפ' שמות ב' מופתים מופת המטה שנהפך לתנין וחזר ונהפך למטה, ומופת ידו שנעשית מצורעת כשלג ואח"כ והנה שבה כבשרו, והענין דכמו שיש בקדושה וללבן שתי בנות שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל, שהם בינה ומל' ושרשם מלובן העליון כתר כו' וע' במא"א אות למד ס"ו, כך יש לעומת ד' מראות נגעים שתיים שהן ארבע שהן בחי' בקליפה שכנגד לאה ורחל כמ"ש במא"א באות ד' ססעי' ט' ובאות ב' סעי' ח' בענין בהרת כו' ושרשם מבחי' לבן שיש לעו"ז וכמ"ש מזה באריכות בהגהות לדרוש בהרת ונכתב בנייר חלק שבבוכ' מו"ח תקס"ז, והנה ד' גליות נמשכו מד' מראות נגעים הנ"ל כנ"ל, והנה נאמר ב' פעמים הבאים מצרימה בפ' ויגש ובפ' שמות כמ"ש בת"א בד"ה ואלה שמות בני"י הבאים מצרימה, ואפ"ל שהן ב' הבחי' שכנגד לאה ורחל, והנה הם נמשכים מחמת הסתלקות אור אבא כך סיבת הגלות מחמת וכד אנת תסתלק מנייהו כו' לכן הראה לו ענין הנחש וענין הצרעת כי הנחש לקה בצרעת, ומב' בחי' אלו נמשכו הגלות מצרים ואדום, וע"כ הראה לו איך שיתהפך הנחש למטה, והצרעת יהי' שבה כבשרו ואז יבא כל בשר להשתחוות לפני ה', וגם הראה לו שכ"ז יוכל להיות ברגע א'. אפ"ל שבה כבשרו כי בשגם הוא בשר ואר"ל בשגם זה משה. המתבטא השגתם מבחי' רקיע שהוא ממלא כ"ע קוב"ה בחי' סוכ"ע, האו"מ והאו"פ דבוקים זב"ז לכן הארה מן המקיף זורח בפנימי בהעלם, לכן ראו אור הזורח והמקיף היינו קוב"ה אומר טהור, ולא השיגו הטעם, (קרומא דמחפאי על מו"ס, וע' בד"ה ואתחנן אל, ושם רפ"ד ענין ויצא כברק חצו כו' למעלה מכדי ההשגה כו' ובד"ה עלי באר פ"א בבחי' מקיף כו' ויצא כברק כו' ולכן היו ברקים במ"ת) כי השגתם בבחי' ונהר יוצא מעדן כו' משא"כ עדן עצמו כו', רק רב"נ שאמר יחיד אני בנגעים, היינו שנמשך מן הארה זו שהמקיף זורח בהפנימי ולכן נק' יחיד כו' (ואפ"ל כי ויצא כברק זהו יסוד אבא המאיר בבנינה הנק' רקיע, ועמ"ש בענין יחיד מומחה, בסנהדרין ע' זקנים והמופלא שבסנהדרין כנגד משה, והסנהדרין ע')

הם מבינה, ומשה יסוד אבא, ובע' זקנים כתיב ואצלתי מן הרוח אשר עליך כו' ויאצל כו' ומבואר בכמה מקומות שעד"ז הנמשל בענין האצילות מן המאציל א"ס ב"ה שהוא רק הפרשת הארה כו' א"כ ה"ז בא ללמד ונמצא למד שכמ"כ ע' זקנים לגבי. המופלא שבסנהדרין כו', והיינו כי יסוד אבא בחכ' מלובש אוא"ס כו', וע' סד"ה משה ידבר, בענין משה שפיר קאמרת, מזה יובן ענין יחיד אני בנגעים כו', גם כמ"ש ע"פ אדם אחד מאלף מצאתי כו' אלף נכנסים למקרא כו' עד יוצא א' להוראה כו', גם כמ"ש במ"א בחי' זקן שקנה חכ', ויש סבא דסבין כו' כמו שמן שצף ע"ג יין ויין היינו יינה של תורה, כי נכנס יין יצא סוד יין בינה, אך שמן גבוה יותר רזא דרזין כו' וכענין תעלומות חכ', וכמס"ל בהחכמה יש אור מים רקיע כו', ובחי' שמן היינו אור שמן למאור כו', ואפ"ל התורה ניתנה במ"ט פנים טהור כמ"ש במדרש תלים סי' י"ב ע"פ מזוקק שבעתים ולכן אלו ואלו דברי אלקים חיים, אך ליחידים כמו רבה ודומיו שתורתן אומנתן מתגלה שער החמישים או איזה הארה משם, ואולי זהו ענין והוי' עמו הלכה כמותו שזהו למעלה מבחי' אלו ואלו דברי אלקים חיים כמ"ש במ"א כי שם הוי' הוא שם העצם שלמעלה גם מבחי' שם אלקים חיים כי אלקים חיים זהו בבנינה, והוי' בחכמה ומשם שרש שער החמישים שענינו שמחבר חו"ב, וזהו שהחכמה נק' אין א' כתר י חכמה ו' שער החמישים.

(47) ב"מ פו עמוד א. הנה יתיב אגירדא דדקולא נקא גריס. קא מיפלגי במתיבתא דרקייעא: אם פקרת קודמת לשער לכן – טמא, ואם שער לכן קודם לפקרת – טהור. ספק – הקדוש ברוך הוא אומר: טהור, וכולהו מתיבתא דרקייעא אמרי: טמא. ואמרי: מאן נוכח? נוכח רבה פר נחמני. דאמר רבה פר נחמני: אני יחיד בנגעים, אני יחיד באהלות.

(48) לקוטי שיחות חלק יב עמוד 68. כל הענינים הגשמיים משתלשלים הם מענינים (ושרשם) ברוחניות. ובנוגע לענין זה: זה שבאיש ואשה (כפשוטו) יש יתרון ומעלה באשה מזרעת תחלה (על איש מזרע תחלה) אשר דוקא אז – יולדת זכר, הרי זה לפי שכן הוא באיש ואשה הרוחניים, כביכול הקב"ה וכנס. ז.א. שיש יתרון ומעלה בעבודה דכנס"י (אשה מזרעת תחלה), על המשכת אלקות שנמשכת באתערותא דלעילא (איש

מזריע תחלה). וכמרז"ל: גדולים מעשה צדיקים (עבודה דכנס"י) יותר ממעשה שמים וארץ (מעשה הקב"ה). וזהו הקישור שבין תחלת הסדרה (המעלה שבאשה מזרעת) וסופה (הכרעתו של רבה בר נחמני): ע"ד ההלכה שאין משגיחין בבת קול ותורה לא בשמים - אין לפסוק הדין שטהור מפני שקוב"ה אומר טהור, ולכן פוסק הרמב"ם שטמא, וזהו שאמרו דנוכח רבה כו' שהוא יחיד בנגעים כו' וכי הוא יחיד יותר מקוב"ה. אלא - שתורה ניתנה למטה דוקא והקב"ה חייך ואמר נצחוני בני יי ולכן רבה דלמטה יי נוכח ואמר שטהור. ועד"ז בפנימיות הענינים: תורתו של רבה ואמירתו טהור טהור (מעשה צדיקים - אשה מזרעת) גדולה יותר כביכול ממה שהקב"ה אמר טהור (איש מזריע) ואמירתו של רבה (המשיכה מבחי' יחיד) היא שהכריעה את דעת המתיבתא דרקייעא. וכמו שהיתרון בענין אשה מזרעת תחלה" (כפשוטו) הוא - יולדת זכר", שמעלת הזכר היא שיש לו דעת חזקה שאינה משתנית, משא"כ נשים דעתן קלות; עד"ז הוא בנדו"ד: בזה שהקב"ה אמר טהור - לא נשללה האפשריות שיחלקו ע"ז במתיבתא דרקייעא. וא"כ נמצא, שבבחי' הטהרה שנמשכה מצד הקב"ה - איש מזריע (תחלה) - שייך בה שינויים כביכול. מי שא"כ זה שרבה אמר טהור טהור, היינו בבחינת הטהרה שנמשכה ע"י לימוד תורתו ופסק דינו של רבה אשה מזרעת תחלה" הנה זה הכריע את דעת המתיבתא דרקייעא (וכנ"ל שרבה המשיך בחי' (היחוד ו) הטהרה גם בעולם) - יולדת זכר.

(49) מאמרי אמו"ר הזקן פרשיות חלק ב עמוד תרסב.
כן גם כל אדם נעשה דירה בתחתונים ע"י מזדו"מ, דהיינו מצות מעשיות, ועיקר היא הצדקה שהיא מדות ה' מה הוא רחום וכו', מחמת שממון הצדקה הוא נפעל ע"י כל רמ"ח אבריו, ואי אפשר שישרה ה' בזה כי אם בתחלה ימשך ה' אצלו ברצון, ואחר הרצון לבטל את עצמו אליו דהיינו מסירת נפש אמיתית...

שם עמוד תרסה. וזהו לאדם שיש לו יצה"ר ומכניעו יש לו להקב"ה נחת רוח יותר מזה ולזה לא יאמר אדם אם הייתי בחדרי חדרים והייתי יושב אוהל ה' טוב לי מאוד כי מ"מ לא היו צריכין לו כי הרבה לפני ית' מלאכים משמשי... ולמה ה' צריכים לברוא את האדם.

(50) במדבר רבה פי"ב, ג. וְנִהְיָ בַיּוֹם כְּלוֹת וְגו', הָדָא הוּא דְכֻתִּיב (תהלים צא, א): יֵשֶׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן. אָמַר רב

הוּנָא בְּשֵׁם רַב אֵידִי, מִי אָמַר הַמְזֻמֹּר הֵנָּה, הָיִינוּ סְבוּרִים שָׁבָא שְׁלֵמָה וְאַמְרוּ, וְלֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִשָּׁה, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב: יֵשֶׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן, זֶה מִשָּׁה שֵׁיִשֵּׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן, שְׁנָכְנֵס בְּתוֹךְ הָעֵנָן שֶׁהוּא סֵתֶר עֲלִיוֹן, כְּמָה דְמִיָּמָא (אִיוב כב, יד): עֲבִים סֵתֶר לוֹ. וְכֵן כְּתוּב (שמות כד, יח): וַיָּבֹא מִשָּׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן, (תהלים צא, א): בְּצֹל שְׁדֵי יִתְלוֹנָן, שְׁלֹן שָׁם לִינּוֹת הָרֶבֶה, שְׁנָאָמַר (שמות לד, כח): וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וְהוּא אָמַר (תהלים צא ב): אָמַר לֵה' מִתְּסִי וְגו'. דְּבָר אַחֵר, יֵשֶׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן וְגו', אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה בַּר סִימּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁלֵשָׁה דְּבָרִים שְׁמַע מִשָּׁה מִן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִרְתִּיעַ לְאַחֲרָיו, כִּינּוּ שְׁנָאָמַר לוֹ (שמות ל, יב): וְנִתְּנָו אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ, אָמַר מִשָּׁה מִי יִכַּל לִתֵּן כֶּפֶר נַפְשׁוֹ, (אִיוב ב, ד): עוֹר בְּעַד עוֹר וְכָל אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ, וְעַדִּין אֵינּוּ מַגִּיעַ, שְׁנָאָמַר (תהלים מט, ח ט): אֵחַ לֹא פָדָה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן לְאַלְהִים כֶּפֶר וְיִקָּר פְּדִיוֹן נַפְשָׁם, אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינִי מְבַקֵּשׁ לִפִּי כֹחִי אֶלָּא לִפִּי כְּחוֹן.

(53) רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ב הלכה ב. ומצנה להיות בסנהדרין גדולה כהנים ולוויים ששנאמר (דברים יז ט) "ובאת אל הכהנים הלויים". ואם לא מצאו אפלו היו כלם ישראלים הרי זה מתר:

(54) רמב"ם הלכות שמיטה ויבל פרק יג הלכה יב.
ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובבזתה עם אחיו מפני שהקדש לעבד את ה' לשירתו ולהורות דרכיו הַיִּשְׂרָאֵלִים וּמִשְׁפָּטֵי הַצְּדִיקִים לְרַבִּים שְׁנָאָמַר (דברים לג י) "ויראו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל". לפיכך הקדשו מדרכי העולם לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוטלין ולא זוכין לעצמן בלחם גופן. אלא הם חיל השם ששנאמר (דברים לג יא) "ברך ה' חילו". והוא ברוך הוא זוכה להם ששנאמר (במדבר יח כ) "אני חלקך ונתתך":

(55) שם הלכה יג. ולא שכט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו וקבינו מדעו להקדש לעמל לפני ה' לשירתו ולעבדו לדעה את ה' וקהל ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צנארו על הסבבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהנה ה' חלקו ונתתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לפהנים ללוים. הרי דוד עליו השלום אומר (תהלים טז ה) "ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי":

56) אגדת בראשית פע"ט א"ר אחא ולמה נקרא שמותן של שבטים על האבנים, אלא מפני שכולן נקראו כהנים בסיני, שנאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים (שמות יט ו), אמר הקב"ה אפשר שיהי' כולן מקריבין על גבי המזבח, אלא יהיו כולם כתובים שמותם על לבו של כהן גדול, כשיהא כהן גדול נכנס להקריב לפני [ולפנים] כל אחד ואחד מהן כאילו כהן גדול לפני לבוש בגדי כהונה.

בעל הטורים עה"ת יתרו יט, ו. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים אלו זכו ישראל היו כולם כהנים גדולים ולע"ל תחזור להם שנא' ואתם כהני ה' תקראו:

57) עירובין סה עמוד א. אמר רבי חייא: קל המתיישב ביינו — יש בו דעת שבעים וקנים. "יין" ניתן בשבעים אותיות, ו"סוד" ניתן בשבעים אותיות. נכנס יין — יצא סוד.

58) ב"ב עג עמוד ב. ואמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא הנה קא אָזלינן במדברא, ואיתלוי בהון ההוא טייעא דהנה שקיל עפרא ומורח ליה, ואמר: הא אורחא לדוקתא פלן, והא אורחא לדוקתא פלן. אמרינן ליה: פמה מרתקנין ממנא? ואמר לן: הבו לי עפרא. יתבינו ליה, ואמר לן: תמני פרסי. תנינו ויתבינו ליה, אמר לן דמרתקנין תלתא פרסי. אפכית ליה, וקא יכילית ליה. אמר לי: תא אחוי לה מתי מדבר. אזלי, חזיתניהו ונדמו כמאן דמיפסמי, וגנו אפרקיד. ונהו זקיפא ברפיה דחד מינייהו, ועל טייעא תומי ברפיה כי רכיב גמלא, וזקיפא רומחיה וקא נגע ביה. פסקי חדא קרנא דתלתא דחד מינייהו, וקא הנה מסתגי לן. אמר לי: דלמא שקלת מידי מינייהו? אהדריה, דגמירי דמאן דשקיל מידי מינייהו לא מסתגי ליה. אזלי אהדריה, ונהו מסתגי לן.

לקוטי לוי יצחק אגרות עמוד שנה. בדבר המאמר דרבב"ח בהטייעא עם המתי מדבר, שדברתי אודותיו, שנקטו ג' דברים בהן שדמו כמאן דמיבסמו, גנו אפרקיד, וזקיפא ברכא דחד מנייהו, שרשן של דברים, דור המדבר רצו בסדר תהו, שלא רצו ליכנס לארץ מושבתכם דתיקון, אלא להיות במדבר, בארץ לא ישב אדם דתיקון שם, הנה נשארו ומתו במדבר דתהו. וסיבת השבירה בתהו הוא תוקף הרצוא. רבוי יין וגנו אפרקיד, גנו דוקא שהוא שינה ולא מיתה. היינו מה

שמתו זהו כמו המיתה דהז' מלכים והוא מפני ששמיבסמו מרבו היין.

מגילה ז עמוד ב. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בקדי הדדי. איבסום. קם רבה שקטיה לרבי זירא. למחר, פעי רחמי ואחזיה. לשנה, אמר ליה: גיתי מר ונעבדי סעודת פורים בקדי הדדי. אמר ליה: לא בכל שעתא וישעתא מתרחיש ניפא.

לקמן עמוד 270. וכמבואר בכ"מ בפ' הענין דשתויי יין נכנסו למקדש, שהכוונה ביין היא לסודות ופנימיות התורה, כמאמר נכנס יין יצא סוד, ושתויי יין מורה על גודל ועוצם הגילוי דפנימיות התורה, עד למצב של כלות הנפש. והחילוק שבין נדב ואביהוא לאהרן ומשה (שאצלם לא הי' ענין של כלות הנפש) שלאהרן ומשה היו כלים רחבים וגדולים יותר, שלכן היו יכולים לקבל את עוצם הגילוי כו', משא"כ נדב ואביהוא, בני אהרן [ונקראו גם בניו של משה, מפני שלמדם תורה], שהיו בדרגא שלמטה ממנו, הנה הכלים שלהם לא יכלו לסבול את עוצם הגילוי, ולכן הגיעו לכלות הנפש. ולכן, לאחר מאורע זה הזהירה התורה יין ושכר אל תשת" יין דרך שכרותו היינו, שכאשר שותים יין שבתורה, סודות ורזין דתורה, יזהרו שלא לבוא למצב של שכרות ואיבוד כל מציאותו (עד דלא ידע) עד לכלות הנפש, אלא באופן דנכנס בשלום ויצא בשלום, כידוע הפירוש בזה שהכניסה צריכה להיות בשלום, באופן כזה שבדאי תהי' היציאה בשלום נשמות בגופים. אבל לפני ציווי זה - הי' יכול להיות הענין דשתויי יין עד למצב של כלות הנפש ממש, ולכן, גם לאחר זה אמר משה רבינו שעליהם נאמר בקרובי אקדש, הם גדולים ממני וממך (כנ"ל). והנה, לאחר הקדמה זו - יובן גם תוכן הסיפור אודות רבה ור' זירא: - השם רבה מורה על ענין של גדלות, ואילו השם ר' זירא - מורה על ענין של קטנות, מלשון זעירא. והנה, רבה ור' זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי - דמכיון שבפורים צריכים להתאחד כולם יחדיו, מנער ועד זקן, משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים, רצה רבה (שענינו גדלות) להתאחד עם ר' זירא (שענינו קטנות), כדי לפעול בו עליוי גדול יותר כו'. - וזהו תוכן הענין דאיבסום ששתיית היין כפשוטה קשורה גם עם ענין היין" שבתורה, סודות ורזין דתורה היינו, שבסעודה זו גילה רבה לר' זירא סודות ורזין תורה

נעלים ביותר, עד לתכלית העילוי דעד דלא ידע, וכל זה - אצל שניהם (רבה ור' זירא), ששתו יין עד שנשתכרו" (שניהם).

לקוטי שיחות חלק לא עמוד 177. וי"ל בזה בהקדם המבואר בענין מיתת נדב ואביהוא - שכמאמר חז"ל מתו מפני ששתויי יין נכנסו למקדש, שמיתה זו היתה קשורה (תוצאה) משתיית יין יותר מדאי. וידועה התמל': מפורש בכתוב שמשא אמר לאהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש, ובפרש"י עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך - וכיצד יתכן שיהי' אצלם דבר בלתי רצוי ובפרט עד כ"כ שיכנסו למקדש שותויי יין? ומבואר בזה ע"פ מ"ש באוה"ח הקדוש, שנדב ואביהוא מתו מפני גודל תשוקתם להתקרב להקב"ה, שלא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות נשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם. ובלשון הכתוב בקרבכם לפני ה' וימותו, היינו, שסיבת מיתתם היא קרבנם לפני ה'. וזהו גם הפירוש דשתויי יין נכנסו למקדש: הכוונה ביין היא לסודות ופנימיות התורה, כמאמר נכנס יין יצא סוד, דכמו שיין גשמי מגלה את הטמון בלבו של אדם, כן הוא ברוחניות, ש' יינה של תורה" היינו גילוי סודות התורה; ושתויי יין מורה על גודל ועוצם הגילוי דפנימיות התורה, עד למצב של כלות הנפש [דכמו בשתויי יין כפשוטו הרי היין גורם לביטול החושים, כך גודלו של גילוי זה והשתוקק קות זו גרמו אצלם ביטול החושים, ועד לכלות הנפש]. ולכן לאחר מאורע זה הזהירה התורה יין ושכר אל תשת, שאסור לשתות יין דרך שכרות, שבוה נרמז, דכאשר שותים יין שבתורה, סודות ורזין דתורה, צריכים להזהר שלא לבוא למצב של שכרות של כלות הנפש, וצ"ל באופן של נכנס בשלום ויצא בשלום, כידוע הפירוש בזה, שהכניסה לפרדס צריכה להיות בשלום, באופן כזה שבודאי תהי' היציאה בשלום - נשמות בגופים. והנה פשוט, שביאור זה בשתויי יין נכנסו למקדש לא בא להוציא הענין והקרא מידי פשוטו שהרי מפורש בכתוב (כנ"ל), שלאחרי זה הזהירה תורה יין ושכר אל תשת, האיסור לשתות יין דרך שכרותו כפשוטו. וא"כ עכצ"ל, שגם אצל נדב ואביהוא הי' ענין של שתיית יין (גם) בגשמיות. וי"ל פירוש הדבר, שאצל נדב ואביהוא היתה שתיית היין כפשוטה קשורה עם גילוי יין שבתורה (סודות ורזין דתורה). וכמבואר בשל"ה, דזה שמצינו אצל קדושים

אשר בארץ .. ששתו לפעמים הרבה יותר מדאי בסעודות גדולות .. היתה כוונתם בזה לש"ש כי מתוך משתה היין הו' מבדחי טובא ור' מתוך כך אומרים ד"ת על השלחן הרבה מאד וכפליים לתושי'. דמתוך שמחה מגלה החכם רזי התורה .. כי ברבות השמחה יתחזק הכח השכלי שיש בנפש ואז הוא יותר מוכן לגלות תעלומות חכמה .. נכנס יין יצא סוד. שע"י משתה היין יצאו ד"ת הנקראת סוד כו'. וכן הי' אצל נדב ואביהוא, שהיו קדושים ביותר וביותר - בקרובי אקדש כנ"ל, שע"י ששתו .. הרבה יותר מדאי נגלו אצלם רזי תורה עד שהגיעו לכלות הנפש. ועפ"ז י"ל שזו היתה גם סיבת מיתת ר' זירא שהיתה ע"ד מיתת נדב ואביהוא, דמ"ש שחטי היינו (כמ"ש המהרש"א) דאגבר' חמרא .. לשתות יותר מדאי, וחלה ונטה למות" (לא ע"י היין הגשמי, אלא) היינו כלות הנפש ע"י רוב שתי (גילוי) של יין" שבתורה (סודות התורה). ומ"מ אין זה מוציא הענין מידי פשוטו שהיתה שתיית יין כפשוטה (ע"ד הנ"ל בנדב ואביהוא); וגם מיתת ר' זירא היתה כפשוטה, פירוד הנשמה מן הגוף ממש (לא רק התעלפות) - ולכן ס"ל לר' אפרים שמפני העובדא דרבה ור' זירא בטל החיוב דלבסומי. ולפי זה מובן היטב שאין כאן אביזר רייהו של שפיכות דמים ח"ו כלל, שהרי המיתה היתה כלות הנפש בלימוד סודות התורה של ר' זירא. ובזה מבוארת גם הדגשת הגמרא איבסום - נשתכרו (לשון רבים), היינו, שרבה ור' זירא שניהם נשתכרו, ומשמע ששכרות שניהם גרמה לקם רבה שחטי' לר' זירא - כי (לא רק מעשהו של רבה אלא) גם מיתת ר' זירא היתה מפני שהגיע למצב של שכרות המביא לכלות הנפש" של האדם כנ"ל, אלא שזה נעשה בו ע"י רבה, קם רבה שחטי' לר' זירא, כדלקמן סעיף ו. וזהו תוכנו של הסיפור שרבה ור' זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי איבסום (נשתכרו): שתיית היין שלהם (כפשוטה) היתה לכוונה כנ"ל בשל"ה, שמתוך משתה היין יתגלה אצלם יין שבתורה, רזי תורה. וכן הי', שע"י שתייתם בסעודה זו נגלו אצלם סודות ורזי תורה נעלים ביותר, עד לתכלית העילוי דעד דלא ידע. אבל אף ששניהם נשתכרו, מ"מ רק אצל ר' זירא בא מזה כלות הנפש ממש. והטעם - כי רבה הי' לו שכל רב יותר (מוחזן דגדלות), ולכן הי' יכול לקבל עוצם הגילוי של רזי תורה, משא"כ ר' זירא לא הי' יכול להכיל גילוי זה [וכמרומוז גם בשמותיהם: רבה" מורה על גדלות, וזירא" מורה על

קטנות, מלשון זעירא]. ולכן אצל ר' זירא בא עי"ז כלות הנפש ממש, עד שנפרדה נשמתו מגופו כפשוטו; משא"כ רבה (מצד עצמו), לא בא לכלות הנפש.

(59 ברכות לה עמוד ב.) תנו רבנן: "ואספת דגנה" מה תלמוד לומר? — לפי שצאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיה" — יכול דברים בכתב, תלמוד לומר: "ואספת דגנה" — הנהג ביה מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל. רבי שמעון בן יוחאי אומר: אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרום, תורה מה תהא עליה? אלא בזמן שישאל עושיין רצונו של מקום — מלאכתו נעשית על ידי אחרים, שצאמר: "ועמדי נרים ורעו צאנכם וגו'", ובזמן שאין ישראל עושיין רצונו של מקום — מלאכתו נעשית על ידי עצמן, שצאמר: "ואספת דגנה". ולא עוד אלא שכלאכת אחרים נעשית על ידו, שצאמר: "ועבדת את אייבך וגו'". אמר אפי' הרבה עשו כרבי ישמעאל, ועלמה בידו. כרבי שמעון בן יוחאי, ולא עלמה בידו.

(60 לקוטי שיחות חלק טז עמוד 338.) דער כהן גדול האט געטאן זיין עבודה אלס שליח פון כלל ישראל; און דאס מיינט במילא, אז בבואו, אין זיין אריינגיין אל הקודש, נעמט ער מיט זיך אריין דעם גאנצן כלל ישראל אל הקודש.

(61 לקוטי תורה ר"ה נח עמוד א.) ויוהכ"פ נק' ג"כ ראש השנה בכתוב והוא בחי' נשמה ופנימיות. שבבחי' הראש ג"כ יש פנימיות וחיצוניות וכ"כ בפע"ח שנסירת יוהכ"פ בסוד הפנימית ובראש השנה בסוד החיצונית, וע' בזהר ב' אמור (דצ"ו ע"ב) רישא וגלגלתא כו' ובמק"מ שם. וע' באדר"ז דרפ"ח סע"א.

(62 רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ד.) ואל ידמה אדם בעל תשובה שהוא מרחק ממעלות הצדיקים מפני העוונות והחטאות שעשה. אין הדבר כן אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא כאלו לא חטא מעולם. ולא עוד אלא ששקרו הרבה שקרי טעם טעם החטא ופרש ממנו וכבש יצרו. אמרו חכמים מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמד בו. כלומר מעלתו גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם מפני שהן כובשים יצרם יותר מהם:

ברכות לד עמוד ב.) דרבי אבהו, דאמר רבי אבהו: מקום שבעלי תשובה עומדין — צדיקים גמורים אינם עומדין, שצאמר: "שלום שלום לרחוק ולקרוב". "לרחוק" ברישא, נהדר "לקרוב". ורבי יוחנן אמר לה: מאי "רחוק" — שהיה רחוק מדבר עבירה מעיקרא. ומאי "קרוב" — שהיה קרוב לדבר עבירה, ונתרחק ממנו השתא.